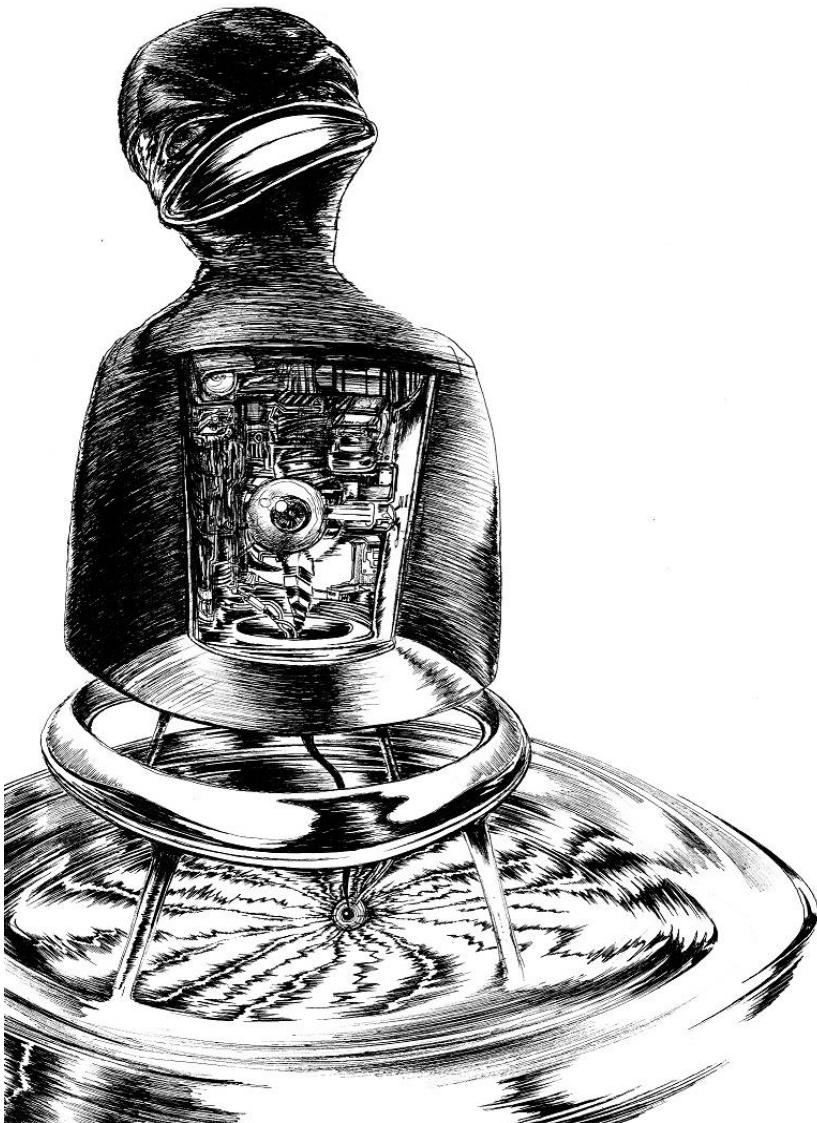

Branimir Jovanović

PRIČE IZ PALMOTIĆEVE

[Dana 15.09.2015. god. u podlistku „Beton“ lista Danas, objavljena je pesma „Ništa ne znam o Miši Stanisavljeviću“ čiji je autor nepoznato lice B.J. Iz pesme se može zaključiti da se radi o školskom drugu Miše Stanisavljevića, što nije sigurno jer autor navodi da ništa ne zna o istom. Kako se, posle dužeg vremena, opet pojavljuje ime pokojnog „pesnika“, koji i mrtav biva uzor novim „piscima“ te na taj način i posle smrti subverzivno deluje, potrebno je delovati protiv pojedinaca kao što su B.J., koji se otvoreno divi i veliča pokojnika, čak tvrdi da on nije umro...]

Branimir Jovanović

Priče iz Palmotićeve

Branimir Jovanović

Priče iz Palmotićeve

Copyright © Branimir Jovanović, Beograd 2017.

Ilustracija na naslovnoj strani

Aleksandar Opačić

Urednik

Miloš Živanović

BRANIMIR JOVANOVIĆ

**PRIČE IZ
PALMOTIĆEVE**

KPZ BETON

Beograd, februar 2017.

prvo, elektronsko izdanje

Institutu u Palmotićevoj

SADRŽAJ

PRIJEM	7
KRIVICA	10
ISTRAGA	12
MASKARADA	14
NIKO NIJE KRIV	16
ČISTILIŠTE	19
EUFORIJA	21
INTERMECO	26
O PRETERIVANJU 1	34
JUNG	36
NIRVANA	38
VREMEPLOV	40
STRAH	41
ORTOPED	43
KOCKA	44
DOSIJE	45
BIFE LASTA	63
ŠAMAR	65
TERAPEUT	66
MOJ SVET	67
O PRETERIVANJU 2	69
PLAŽA	71
POSMATRAČ	72
TAM	73
SUSRET	74
VAGON RESTORAN	75
O PRETERIVANJU 3	77

PRIJEM

Budući da sam bio na velikim mukama, primenio sam oprobani srednjovekovni lek, puštanje krvi. Ne kažem da predrasude, moje i moje okoline, nisu bile presudne za donošenje takve odluke, ali bilo kako bilo stigao sam do bolnice u U. gde mi je dežurni, dok mi je ušivao levu nadlanicu, prebacio što nisam nešto popio (neko jako piće, verovatno), pa bih poštedeo i sebe i njega. Kao da to nije njegov posao, da se služi hirurškom iglom i koncem. Nije mi učinio ništa dobro što mi je to rekao, jer sam mnogo kasnije, kad bi me obuzela depresija, imao potrebu za votkom, kojom sam (votkom, da me žena ne bi osetila, nekad je to uspevalo, nekad ne) zadovoljavao tu potrebu, ne znam koliko mi je to pomoglo u sadejstvu sa dobijenim lekovima. Ali šta izvoljeva i taj lekar, društveni interes je da on ima posla. Društvo je i mene iskoristilo da se njemu obezbedi puna zaposlenost, a on se žali što se nisam prepustio piću, pa da me leči neko drugi. Valjda u antialkoholičarskom dispanzeru, a on da hvata zjala. Sve je to bilo tako zato što su to bila zlatna vremena, ali ne znam gde je u tome svemu lekarska etika.

O lekarskoj etici možeš da pročitaš u priči „Ortoped“, ako je uopšte budem napisao. Moguć je i miler da napišem tu priču ali da zaboravim na lekarsku etiku, a upravo se o tome i radi, o zaboravljanju na lekarsku etiku, što krasiti lekarsku profesiju u nas, taj zaborav; ali najčešći je slučaj sa lekarima da nisu ni znali za nju, pa su još i zaboravili.

Neću da se branim što kao amater nisam uspeo u svom naumu, ali da sam se vodio tradicijom sigurno nisam, jer ne držim mnogo do nje. Ne verujte nikome da ovom metodom (koju sam primenio) može nešto da se na brzinu uradi (što je brzo, to je i kuso), potrebno je da budeš stvarno blesav da bi se dovoljno uneo u kasapski štimung, jer i u dobrom kasapskom raspoloženju nećeš daleko stići.

Stigao sam tako do hola Instituta u Palmotićevoj, u kome sam se osećao kao kod kuće, pogotovo posle prve grupne terapije, na kojoj sam video da nisam sam na Svetu. Uostalom, na Institut sam došao sa zakašnjenjem, dobro raspoložen, u euforiji tako reći, zbog brige i ljubavi bliže i dalje rodbine. Kasnije sam saznao da su takvi neuspeli činovi ustvari poziv u pomoć, da me neko terao da se izjasnim o tome (čak i danas), rekao bih da su mi namere da oslobodim patnje i sebe i svoju porodicu bile najozbiljnije.

Dok sam čekao u holu na prijem, odem u WC, koji iz nekih razloga nije imao kvaku iznutra. Samo što sam ušao, neko zalupi vrata i ja ostanem zaključan. Doviknem tom nekome, kako će sad da izađem, on mi kaže, snađi se.

Pred prvi čas grupne terapije, osećam da sam sa prisutnima rod rođeni. Jedan mladić pruža mi neku cedulju, dok su sve oči uprte u mene, ne smeta mi to kao što je smetalo napolju, ovde je sloboda a napolju tamnica. Pročitam šta piše na

cedulji, ma koliko me tekst iznenadio, navikao sam napolju da na velike neprijatnosti navučem brzopoteznu masku izabranu u trenu iz bogate kolekcije, tako uradim i sada. Na papiru je pisalo nešto kao „Ako Vam se sviđam i želite da se bolje upoznamo, nasmešite se“. Kako sam uspeo da crte lica skamenim, Provokator će razočarano: „stara kajla“.

Počne „čas“ i ja ne budem lenj, iz mene kao puštene s lanca počnu da kuljaju reči, suza suzu stiže, neko sa strane bi rekao da su to suze samosažaljenja, ja bih sad rekao da su to bile suze radosnice. Ostali članovi Grupe, to sam tek kasnije shvatio, već su videli zavoj na ruci i znali su koliko je sati. Ipak, moj iskreni nastup izazvao je plač nekih od prisutnih žena li, devojaka li. Toliko sam se uneo u svoj izliv, izbacujući dugogodišnju žuč li, pelin li iz sebe, istovremeno osećajući kako je nebo sve plavlje a oblaci sve vazdušastiji, iako sam sedeо ledima okrenut prema velikim svetlim prozorima kroz koje bih mogao videti da sam imao oči na leđima kako je ovaj Svet lep, da uopšte nisam bio siguran da li moderatorka Grupe koluta očima, da li mi šalje i zagonetne migove, koje ne mogu da razumem, zauzet svojim ponovnim rađanjem. Sada bih rekao da se ona brinula za Grupu, kao da je suicid zarazan. Ipak bih rekao da se i ovde, kao i u kući obešenog, ne govori o konopcu.

Od početka sam na toj terapiji promašio temu, jer kad je trebalo da se napregnem (u mentalnom smislu) kako bih ušao u srž svojih problema i tako se lečio, ja sam uživao u toj intimnoj atmosferi, slušajući druge koji su razglabali o svojim simptomima, dok sam ja gledao kroz velike prozore na sunčani grad i uživao u svom novom životu, ionako se simptomi smatraju trash-em. Dosta dugo sam se tako „švercovao“, dok me nisu izgrdili, u priči „Šamar“.

Bilo kako bilo, a to je bilo osamdeset druge prošlog veka, ja se popnem na klackalicu, koja mi pored manje patnje donese i veliku radost. Veliki kamen, koji sam nosio decenijama, spao mi je sa grbače.

Zašto mi odmah padne na pamet *Alea iacta est*, možete pročitati u priči „Kocka“, što vam ne garantujem. A kasnije, na toj klackalici, gurao sam kamen uz i niz, pa sam u iskušenju da pomislim da je i u vreme Sizifa bilo ljudi sa smetnjama sličnim mojim (da se blago izrazim), a da je on bio šampion, ne u bacanju kamena sa ramena (u čemu sam ja šampion, što će se, nadam se, videti), već u onome što je jasno da je prirodna pojava, kad pogledamo balegara ili kotrljana.

Ponovo sam osobenjak, što me je mučilo celog dotadašnjeg života, iako sam se ponovo rodio. A zašto nisam kao drugi ljudi, npr. zna se ako si normalni ludak, onda si Napoleon, ali ja ne. Posle latinske izreke, koju uzgred rečeno od danas treba prevoditi kao *Kocka je zbačena*, nisam niko drugi nego Cezar, iako nisam ni pružio nožicu da pređem Rubikon, niti ovde ima Rubikona, niti ovde ima mojih kohorti, pa zaključujem da sam pao u nemilost. U gornjoj izreci, ono *kocka* ne treba bukvalno shvatiti, jer ja sam nosio na grbači kamen nepravilnog oblika, u retkim trenucima odmora skidao sam kamen i kotrljao ga pred sobom,

zato je on sve više poprimao loptasti oblik, jer su se štrčeće ivice obijale u kotrljanju. Svoj kockasti oblik kamen će poprimiti tek u priči „Kocka“.

KRIVICA

U isto vreme nekako, dok sam rastao kao dete iz mešovitog braka Hrvatice i Srbina, postajao sam i neko čija je jedna nogu u rumunskim Karpatima a druga nadomak Beča; Katunari (devojačko prezime majčino) su na Krk dospeli iz katuna na obroncima Karpata u Rumuniji¹; očeva majka bila je Austrijanka iz sela nadomak Graca². Majčina, za mene i brata, nerazjašnjena smrt, kad sam imao samo tri godine, njene pretpostavljam psihičke smetnje i manjak mleka formirale su moje osnovno osećanje na ovom svetu; odbačenost. Ratne godine, bombardovanja i noćne selidbe doprinele su da budem strašljivo dete; vaspitanje od strane pomajke, opet Hrvatice, pedantne i žene koja je želela da joj deca budu lepo vaspitana i zahvalna za žrtvu koju je podnela, moralo je formirati čoveka kakav sam bio: neprilagođen³.

Tako, malo je reći da se od malih nogu nisam osećao dobro u svojoj koži. Neprestano sam slušao protivrečne komande kao „idi da se igraš ali nemoj da se isprljaš!“ koje nisam mogao da razumem, jer kako god uradim budem kriv, „što ne ideš da se igraš kao sva ostala deca!“, „onaj brat je dobar a ovaj je čudan!“; mogao sam iz svega da shvatim da sam zbog nečega kriv. Čudan, odbačen, mora da sam kriv!

Tako sam upoznao osećanje na kome počiva ovaj Svet ljudi; osećanje krivice kojim Društvo reguliše svoj razvoj i kontroliše ravnotežu pojedinačnog i javnog interesa i sprečava ispoljavanje prastarih nagona čoveka koji je tek počeo da se razlikuje od životinje.

I da sam to tada znao, ne bi mi bila uteha; uz osećanje krivice raslo je u meni osećanje manje vrednosti, kako mi je i Sigismund odredio. Zbog bezizlaznosti moga položaja počela je i patnja; svaki dan donosio je nova, u najmanju ruku neprijatna iskustva sa ljudima; već sam bio u začaranom krugu.

Moj stalni i verni pratilac u godinama o kojima pišem bio je strah. Strah od mraka, od nepoznatog, a u najvećoj meri strah od (nepoznatih) ljudi. Naravno, govorim o pravom strahu, onome koji parališe i onemogućava svaku akciju, i

¹ Slučaj je hteo da mi mnogo kasnije, pašenog bude iz Negotinske Krajine. Tako sam otkrio svoju ljubav prema rumunskoj muzici, koja se sada može lako objasniti; ona mi je u genima. Onaj prelaz iz mola u mol, posle koga sledi rasterećenje u septimi i duru vezao me je za tu muziku; sviranje takve muzike na kruškovom listu koji se pritom drži u ustima, kako to rade Vlasi, još me više učvrstilo u uverenju da je to najlepša muzika.

² Hladnoću i egoizam, koju su mi i u dečjem i dečačkom dobu prebacivali, svakako bih objasnio da sam umeo i mogao; strah od ponovnog odbacivanja me primoravao da izgledam takav. A da li je to i austrijska krv, ne znam.

³ Zbog čega se otac oba puta ženio Hrvaticama, pritom su obe imale neke psihičke smetnje, nisam se trudio da saznam iako je i to sigurno povećalo teskobu kod mene (u porastu su bile nacionalističke težnje oba naroda tako da su deca iz mešovitih brakova ostajala kao ribe na suvom). Sada znam da biti neprilagođen nije tako strašno, onda sam mislio da se sve oko mene ruši i da srljam u svakakve strahote.

napad i bekstvo, ili možda postoji i nešto treće. Uvideo sam da ima i nešto treće: blokada koja glumi smrt (prepušten sam onom uputstvu za spas od ponekog zvera - praviš se mrtav). Toliko sam želeo da mogu da kažem *popu pop bobu bob*, a da očutim samo ako baš tako hoću jer sam procenio da mi tako odgovara; zarekao sam se da će to jednom moći. Trebalo ju je stoički podneti, tu blokadu, uz ogroman napor da se sakrije. I uspevao sam u tome, ali po cenu velikog naprezanja koje me dovelo do svakodnevnog padanja u „koma“ položaj kad dođem kući. Sada znam da je taj „koma“ položaj značio „mrtav sam, ne dirajte me!“⁴

Dugo je trajalo to vreme *amaterskog* osećanja straha od pojedinih situacija, ali sam kasnije postao u strahovanju *profesionalac*, onda kad sam osetio strah od straha. Ako u amaterskom stažu nije uvek bilo jasno čega se baš konkretno plašim, u profesionalnom periodu strahovanje je fluidno i sveprožimajuće sa potpuno nepoznatim uzrokom, rasplinuto preko svih mogućnosti bega tako da se nikakav izlaz ni ne nazire, kuda, na koju stranu da bežim, a nije sigurno ni praviti se da si mrtav, nije sigurno ni da si stvarno mrtav, niko ti ništa ne garantuje.

Nikako nisam mogao da razumem zašto je to tako i zašto se to meni dešava, a krajičkom svesti možda sam spas video u ludilu.

Sve je to decenijama trajalo⁵, dok Sudija u meni nije doneo svoju odluku.

⁴ Mislim da mi je taj položaj omogućio potreban odmor kako bih kasnije mogao da doživim euforiju, te da depresija tome i služi.

⁵ Posmatrač sa strane bi rekao da je to moje sazrevanje, ja bih rekao da je to bio težak početak sazrevanja. Mislim da ljudi sa normalnim sazrevanjem (u odgovarajuće vreme i normalnog trajanja) nisu u mogućnosti da dožive ono što sam doživeo kasnije; da iskuse iracionalno. Drugi način da se čovek katapultira do euforije, dovoljne snage da oseti iracionalno, ne mogu ni da prepostavim.

ISTRAGA

Odmah po zapošljavanju, kad sam redovno morao da dolazim među ljudе, počeo sam svoj posao istražitelja. Već ranije, pokušavao sam povremeno da ga obavljam, ali sada mi je postao osnovno zanimanje. Onaj posao za koji sam primao platu verovatno je morao da trpi.

Iako se nisam školovao za taj moj novi posao, tako sam ga prilježno radio da sam naučio sve što je potrebno da ga obavim dobro; u meni su već čekali Tužilac, Sudija i Dželat, tri musketara. Nije bilo određenog radnog vremena; radio sam sve dok iscrpljen ne bih pao u krevet, svakodnevno. To sam ja, optuženi, (kardinalov valjda) četvrti musketar, padaо u krevet, a i trio je odlazio, i oni na zasluženi odmor.

Ujutro, u najcrnji deo moga dana, moram na posao, među ljudе. Džon Kliz sa svojim „Ministarstvom smešnog hoda“ opisivao je moj odlazak na radno mesto. To ševrdanje da se ne stigne gde si pošao, jer odlazim na gubilište, korak napred dva nazad. Ali uzalud, nikad ne kasnim na posao, iako bih radije završio na robiji nego na poslu.

Predmet mukotrpne obrade bila je naravno krivica (moja) i Istražitelj je to ispitivao. Svaki neprijatan osećaj koji me snalazio među ljudima, istraživao sam iznova započinjući zatvoren krug preispitivanja svojih i tuđih reakcija, reči i postupaka. Kako su osećaj manje vrednosti i osećaj krivice bili dograđivani neprestano, možete pretpostaviti na čiju štetu se svako to preispitivanje završavalо. Tako je moja krivica, već ionako velika, rasla i dalje. Budući da sam uglavnom bio na rukovodećim radnim mestima (iako nisam završio fakultet, zato što sam radio drugi, za mene važniji posao, posao Istražitelja), krivica je samo rasla i rasla. Iako pritisnut tolikom krivicom, Istražitelj u meni bio je neumoran, hraneći se u telu Okriviljenog. Zato sam posle redovnog posla, kad stignem kući i ručam, padaо iscrpljen u krevet i spavao, spavao (tada sam se odmarao, slobodan od istrage).

Zadnjih godina, pred presudu, odmarao sam se u „koma“ položaju, taj položaj je pokazivao moј samrtni umor i želju da se sve to već jednom završi.

Tužilac je povremeno dozvoljavao odmor i Okriviljenom i Istražitelju, trebalo je posao zatim nastaviti sa dovoljno snage i elana. Tako sam se odmarao u vojsci, vikendom i na godišnjem odmoru, uglavnom kod brata na moru ili na skijanju.

Nisam bio umoran samo kao Okriviljeni, već i kao Istražitelj; trebalo je napregnuti sva čula kako bi se svaki mig okoline stavio na teret Okriviljenog; naročito za tu svrhu trebalo je napregnuti čulo sluha (čuti šta ljudi misle o meni i mojim postupcima) i čulo vida. Tako je Istražitelj primetio da zapaža i van normalnog vidnog opsega, maltene video je sebi iza leđa reakcije ljudi i tražio svaki mig koji bi osudio Okriviljenog. Pritom je koristio i poznatu osobinu vida da se na periferiji vidnog polja bolje uočavaju detalji.

Veliki napor iziskivala je i potreba da se sve to sakrije od okoline. Mene su uglavnom videli kao ozbiljnog, nekad duhovitog čoveka od malo reči, o nekoj slabosti ni govora. Godinama sam nosio masku jakog čoveka, ispod maske bila je krpa. Kako su u laži kratke noge, maska ne bi dugo trajala da nisam u suštini zaista bio jak, sada mislim tako. Dokaz je i to da sam danas živ i zdrav.

Pri završetku istrage, koja je trajala godinama, Sudija se sažalio i doneo svoju smrtnu presudu kako bi oslobodio i Okrivljenog i njegovu porodicu daljih muka. Srećom, Dželat je osamdeset druge godine trljavo obavio svoj posao.

MASKARADA

Sve ti je teže da nosiš masku pred ljudima. Njenu težinu osećaš na grbini i lakše kontrolišeš govor tela, jer telo opterećeno tom nevidljivom težinom sprije reaguje, pa se ne daje u bekstvo na svaki, kako drugačije nego pogrešno shvaćen poticaj; imaš vremena da savladaš paniku. Srećom, slaže se to sa maskom koja treba da odaje uzdržanost a koja opet treba da zrači snagu, neka liči to na odmerenost i dostojanstvo. Samo da ne padneš i razotkriješ se.

A šta je sa govorom lica? Ti nemaš lice. A ne nosiš običnu masku, nego onu koja mora da verno imitira lice, normalno ljudsko lice. Kako raste razlika između onoga što treba da predstavlja maska i njenog naličja - tebe samog, sve je teže pravovremeno komandovati mišićima maske da ona bude prirodna kao pravo lice. Mora se premostiti vreme potrebno za svu tu kalkulaciju. U stalnoj strepnji od fatalne greške, čuvaš to svoje lice da ti ga neko, makar i slučajno, ne otrgne. Uspevaš to nekako godinama, znaš da misle da si samo uobražen. Nisi mogao da sprečiš stvaranje bora, na mestima gde se ispoljavaju briga, patnja i napetost. Rano si počeo i da sediš. Ako preživiš sve ovo, kasnije ćeš misliti o sebi da si bio jak kad si godinama sve varao, a nisi bio prevarant nego si se jednostavno borio da budeš među ljudima.

A oči? Oči nisu deo maske, nego prodor tvoje crne unutrašnjosti kroz masku. Šta li se u njima moglo pročitati. Možda niko ništa nije ni čitao. Dok te, nekoliko godina ranije, nije pronašla tvoja suđena, ko zna što je ona našla u tebi. A ti si u njoj našao ono što ti je nedostajalo, postala ti je jedina spona sa ljudima. Vedra, navikla na životne borbe, bila ti je interfejs prema svemu što je van tvoje kože. Bez njene potpore, kasnije kad će ti biti sve teže i teže da opštiš sa ljudima, ko zna kako bi se sve završilo. Ona se bojala insekata, buba, ali opasnost nikad nije videla u ljudima, ti se nisi bojao ničega što nije bilo u vezi sa ljudima, i bar u tome si joj pomogao. Ona je tako mnogo želela da ima svoju decu i porodicu, dala bi život za to, ma koliko se bojala svake povrede; krv nije smela da vidi, a tebe je godinama gledala kako umireš pred njenim očima. Jer kada si počeo da radiš nisi mogao da izbegneš susret sa ljudima. Nisi mogao da budeš onakav kakav si želeo, nisi znao da imaš veliki posao da obaviš, tvoj nepoznati ilegalni posao se razgranao.

U svakom radnom danu obavljaš si dva posla, istovremeno, onda padaš u krevet i spavaš zasluženim mrtvim snom. U jednom kratkom trenutku dok si tonuo u san, zaboravljaš si na to da te sutra opet čeka buđenje i svest o novom sudnjem danu i sam sudnji dan, dan sa ljudima.

I tako dugi dan za danom do vikenda, mali predah pa opet, do godišnjeg odmora, veći predah pa opet, do kratkog vikenda, pa opet, dugi dan za danom.

Ti kratki predasi, toliko željeni i jedva dočekani, služe samo da obnoviš snagu, osetljivost čula potrebnu za tajni posao za koji i ne znaš, sa novom prilježnošću nastavljaš dva posla, od kojih se jedan plaća i to onaj koji radiš sa manje uspeha, tvoj promašeni posao, posao tvog promašenog života.

Čula iskorišćavaš do kraja njihovih mogućnosti, tvoji doušnici su na poslu od malih nogu i stekli su velike sposobnosti, uvek i iznova uvek moraju da jave šta su otkrili, više im ne priznaješ već viđeno i dostavljeno, očekuješ od njih nova i nova saznanja. Tvoje uši razaznaju šapat u galami, tumače reči tako kako ti tražiš, uvek u korist tvoje štete. Pa i oči, moraju da koriste bolje osobine perifernog vida, jer samo tako, gledajući napred a videći unazad mogu doneti korisne informacije. Ovakve brižne postupke mogla bi da sproveđe samo služba sa operativcima čije su motivisanost i sposobljenost daleko iznad okvira profesionalnosti.

Svim tim informacijama hrane se strah i napetost, obezbeđuje razočaranje i patnja istraženika, a ohrabruje istražitelj da još bolje radi svoj prljavi posao. Nije lako o svemu tome doneti zaključke, nekad istraga tapka u mestu, ali ipak, sa dovoljne distance može se sagledati da istraga ide svojim tokom, vrti se u krug. Krug jeste zatvoren ali je istraga stalno otvorena, istraženik je u začaranom krugu, ne može da nađe izlaz a istraga se kreće spiralom u smeru pogoršanja u trećoj dimenziji. U projekciji na dvodimenzionalnu ravan, to je krug koji vidi istraženik.

NIKO NIJE KRIV

Beleška iz Dnevnika: 08.09.1994.

Danas pre podne, na pitanje lekara:
Koga okrivljujete za svoju bolest,
dao isti odgovor kao pre 12 godina.
Danas posle podne rešio rebus.

Posle 12 godina, ponovo sam na Institutu. I ponovo je postavljeno isto pitanje: Koga krivite za svoju bolest? Isto pitanje posle toliko vremena, zar se ništa nije promenilo, nisam ništa napredovao, kakvo je uopšte to pitanje o nečijoj krivici.

Zahvaljujući ovom ponovljenom pitanju, konačno počinjem da shvatam da je motiv krivice u osnovi svega ovoga.

Željan da ozdravim (da bih mogao da kažem *popu pop bobu bob*), odmah sam se prihvatio pravničkog posla, ali onako kako bi ga radio neko sa tehničkim obrazovanjem. U mislima sam stavio na papir ko bi mogao da bude kriv (za moju bolest):

*Društvo_____ Društvo ne može snositi krivicu, to je amorfna masa, osim toga ako je ono krivo ja gubim proces i postajem manjak⁶

*Ja_____ Kako sam ja kriv, ja patim, ja sam slab, znači da sam nevin

*Okolnosti_____ Ovo mi nije rešenje jer okolnosti ne mogu da promenim, znači morao bih da ostanem bolestan

*Niko_____ „Niko nije kriv!“ To je ispravan odgovor!

Ali ni taj odgovor mi sam za sebe još uvek ne rešava slučaj. Evo, saznao sam da niko nije kriv, pa zašto onda ja ispaštam, zašto sam zaveden kao slučaj 300.4?

U ovu mučnu misaonu i duševnu jednačinu uključio se spontano još jedan element, u svesti je oživila rečenica koju sam dan ranije pročitao prelistavajući knjigu *Kako izlečiti svoj život*, autorke Luis Hejs. Knjigu sam prelistavao desetak sekundi, ali stigao sam da pročitam: „Neki ljudi

⁶ Ipak, kako će se kasnije videti, ovaj proces se nije mogao izbeći, ali sam ga ja dobio.

prihvataju odgovornost kao krivicu, a neki kao moć.“ Već dok sam knjigu vraćao prodavačici, shvatao sam da je ovaj iskaz bitan. Knjiga možda nije značajna, možda je tek još jedan od popularnih priručnika za samopomoć, ta rečenica i ne mora biti tačna, ali ona je postala ključ problema koji su se nagomilavali godinama.

Posle doktorskog pitanja o krivici, dotična rečenica postala je detonator za rasprskavanje Gordijevog čvora u mom podmozgovlju, rekao bih danas. Jer ja odgovornost prihvatom kao krivicu.

Znači, dok je moj „slučaj“ rastao i jačao, sve više sam primao neku krivicu, možda tuđu ili nepostojeću krivicu upijao kao svoju. Ko je odlučivao tako? Pa ovo je sve pravnički posao. A niko nije kriv. Ko gubi posao ako niko nije kriv. Pravnici. U većem delu svog života bavio sam se pravničkim poslom i to sam radio loše. Ja sam sam odlučivao tako kako je bivalo odlučivano.

Jer sam sebi bio tužilac, sudija i branilac. Sad mi je mnogo jasnije o čemu je pisao Frojd. Bio sam i izvršilac kazne i tamničar.

Da sam bar umeo da budem bolji branilac.

Utvrdio sam sada da niko nije kriv. Pravnici ostaju bez posla. Šta to „Niko nije kriv“ konkretno znači?

Pre svega, znači da nema istrage.⁷

Ovo saznanje je bilo za mene novo, sveže, bogato potencijalima, obećavajuće; i zato sam ga usvojio. To znači da nisu to bile samo reči na papiru, ono je postalo moja svojina i ugradio sam ga u svoju strukturu, sa svim implikacijama koje donosi.⁸ Eto, taj probaj se dogodio jednog popodneva, onog istog dana kada

⁷ Pod istragom ovde se podrazumeva „bolesno“ preispitivanje sebe, svojih postupaka kao i svojih osećanja, tajno ispitivanje drugih o tome šts misle o tebi, što znači da ti se pojačava periferijski vid u tolikoj meri da vidiš i unazad. Ova istraga nema kraja i nikad ne daje dovoljno „dobre“ rezultate, uvek i iznova preispituje sve. Njeni trajektorija je u obliku spirale u projekciji na površinu kojom se kreće Istraženik, dobija se slika fosila ljuštare slične puževoj. Istraženik, koji sam sebe istražuje, ali to ne zna, kreće se u sve manjim otvorenim krugovima, kako se sužava projekcija spirale. Na kraju završava u centru spirale, a to je krevet ili ako nema sreće grob. Zato se i kaže „povukao se u sebe, povukao se u svoju ljuštu“. Moja istraga trajala je decenijama, ali moja naivnost i pripadnost urbanom miljeu spasla me groba.

⁸ Da „niko nije kriv“, pored ostalog znači i da sredstva represije Društva prema pojedincu prestaju da deluju. Evolucija i ne poznaće takvu represiju. Deset božjih zapovesti su uspeo pokušaj da se Zajednica sačuva od raspadanja, samo tako je čovek mogao da postane ono što

sam pre podne čuo pitanje lekara, Koga smatraste krivim za svoje tegobe, osmog septembra 1994. godine.

Ako već bez sopstvenog iskustva niste mogli da znate kolika je bila moja patnja pod teretom osećanja krivice, kako mogu da očekujem da razumete na koju visinu me odbacio tadašnje rasterećenje; dohvatio sam se bezgranične euforije, do koje sam stigao izbačen tim katapultom rasterećenja. Postao sam posmatrač čudesnih fenomena koji su se prostrli pred mnom. Nazivam ih fenomenima, a ipak mislim da sam se dokopao suštine. Promatrao sam tu golu krivicu, za koju utvrdih da za moju bolest ne postoji, posmatrao je tako sačnjenu od psihološkog i socijalnog tkanja, i razmišljao sam o tome kako je meni nagli nedostatak krivice doneo olakšanje a kako nedostatak krivice osvetljen drugim svetлом znači upravo najtežu bolest. Kao da ta bolest nema lekara od koga će prihvatići da čuje pitanje o krivici.

Pored toga što sam počeo da živim *sada*, te sam promenio svoje shvatanje vremena, došao sam i do drugih saznanja i postavljač nova pitanja, na primer:

Sve narodne izreke su istinite i imaju dublje značenje.

Simboli imaju višestruko značenje i znače i svoju suprotnost.

U mom novom Svetu slučajnost je determinisana.

Pitanje krivice - *Niko nije kriv*. Floskula koja je meni pomogla da spustim veliki teret sa leđa, neka ga neka leži na zemlji, da ga razgledam sa svih strana. Ako je doktor insistirao na pitanju krivice, da li to znači da „zdravi“ ljudi ne moraju da nose to breme, da je ono rezervisano samo za mene? Šta se dešava sa ovim pitanjem kada se ono ne odnosi isključivo na moj život, nego i na živote drugih ljudi? I da li ljudi oko mene osećaju krivicu? Svi ovi sugrađani sa kojima se mimoilazim, zaposleni u svim tim institucijama kroz koje prolazim. *Niko nije kriv*. Nivoi krivice, kaskade svesti. Kako bi Miša Stanisljević rezonovao o ovom problemu? Miša je umeo da kaže *popu pop i bobu bob*. Njegovo delo ipak je ostalo sakriveno, da mu se ne čuje odjek. Mora biti da za to neko jeste kriv.

je; društveno biće. Iako sam usvojio *Niko nije kriv*, nisam postao čovek bez skrupula, iz više razloga.

ČISTILIŠTE

Oko podneva tog dana, petnaestog septembra 1994. godine, sedeо sam u punoj bašti kafića, sa kafom i vodom, sam za stolom, okrenut ka Dunavu. Naspram mene, isto tako sam za stolom, sedeо je čovek srednjih godina, koji mi je brzo privukao pažnju svojim glasnim govorom. Počeo sam da slušam o čemu govorи i palо mi je na pamet da u mnogome podsećа na Čosu iz narodnih pričа (za koga ne znam kako izgleda).

Shvatio sam da se meni obraćа. Ostali gosti nisu se čudili što on sam sa sobom pričа i ja sam shvatio da su oni svi zajedno. Iz njegove priče najzad sam shvatio da je on Sveti Petar.

Imam ambiciju da me ozbiljno shvatite. Na ovom mestu (mislim ovom delu teksta) nisam prvi put, jer tekst i ovde i na drugim mestima stalno prepravljam, ali ovaj lik nema veliku bradu ni togu, on izgleda kao prosečan čovek, već sam napisao da me podsećа na Čosu, a kako da me ozbiljno shvatite kad se on tako odjednom pojavio. Ipak (vraćам se Svetom Petru), ne verujući u taj privid, prišao sam mu (i pored njegovog protivljenja) i rekao: Vi mene zavitlavate! Nije obratio pažnju na to i nastavio je sa svojim govorom.

Onda sam mu se sa svog mesta glasno obratio i rekao: Ako vaše ime ima veze sa kamenom, sve će mi ovo biti jasnije! On se nasmejao i odgovorio: Ne, ja imam isto ime kao on (mislio je na balkanskog kasapina), na šta sam ja rekao: dobro, to je isto.

Nastavio sam da pijem kafu i puštao da mi pojedine pojave privlače pažnju, mada bi tako bilo i da ih nisam puštao, one bi je same privlačile, na šta mogu da kažem da nisam imao ništa protiv, u svojoj naivnosti ne videvši da je gotovo sa sekularnom državom (uvođenjem vojnih sveštenika preskačemo ludačkim vučjim skokom unazad Jugu i ulazimo otpozadi u K und K, takoreći zguza, evo nam veselja, opet je sa nama feldkurat Otto Katz), jer su te pojave izbile na videlo kiretažom mozga jednog ateiste ili bar agnostika, kakav sam ja. Zapazio sam za jednim stolom mladu ženu sa detetom, svojim ponašanjem mi je pokazala da se tu radi o testiranju (verovatno na preljubu); nije ona bila vrtirepka, ali mi je svojim ponašanjem davala na znanje (es wird bekannt gegeben) da ne bi imala ništa protiv. Dete je tu bilo radi testa na sodomiju, tu ogavnu reč sam pokušao da otklonim ali ona se (reč) nije dala. Nisam u pozadini video oca Pahoja jer sam bio usredsređen na ovu veselu predstavu, dolazeću mi s prednje strane, ali se ne bih smeo zakleti da nisam video neku senku kako se šunja okolo.

Za moј sto su sela dva čoveka, shvatio sam iz njihovog razgovora da je jedan od njih keramičar, pričao je o načinu rezanja tvrdih materijala (specijalnih keramičkih pločica); tako su se ponašali da sam shvatio da je reč o testu na potkupljivost. Očekivali su da im se obratim da bi me tako naveli na razgovor, ali ja se nisam dao. U tom času, na stolu je već bila ona kovanica od dva dinara koja je isplivala ranije već, u mom razračunavanju sa Svetom, a i kasnije će se

pojaviti npr. u priči „Intermeco“, a u najvećoj meri u budućem mom romanu *Dželat*, gde će (kovanica(e)) odigrati jednu od glavnih uloga u zasenjivanju prostote; gledao sam da li će je oni prilikom plaćanja računa uzeti (značilo bi to da sam njima ostao dužan), nisu je uzeli i ja sam dalje pokušavao, tokom dana, da je vratim nekome. U magnovenju primetim da jedna strana kovanice (pismo) ima zelenu patinu, kao da je novčić dugo plutao na površini Okeana.

Posle više dana, opet prilikom šetnje, sedeо sam za istim stolom, kafić je bio prazan, a neki čovek je ispisivao na reklamnoј tabli baš naspram mene: panta rei.

Tabla je bila povećа, u visini ramena, žute boje. Slova su bila kaligrafska, drečavo crvene boje. Zbog upadljive table, koja je izbjijala oči, tek sam naknadno uočio da iza table, u njenom podnožju, grupa ljudi u teget uniformama sa natpisom PTT, radi nešto u iskopanoj blatnoj zemlji, pod nadzorom tehničara, koji je stajao iznad njih.

Priđem i vidim u rupi veliku ptt račvu-spojnicu telefonskih kablova. Pitam tehničara šta se desilo, kaže od 15-og imamo probleme sa ovim ptt čvorištem za Dorćol, nije nam jasno, kablovi su pregrejani i veze zamršene, a to je sve slaba struja. Pogledajte šta čovek ispisuje na toj tabli i biće vam jasnije, kažem mu.

EUFORIJA

Ujutro sam redovno otišao na Institut, sa ciljem: što bezbolnije napustiti Institut radi sprečavanja istrage protiv društva. Tada se dogodio „sukob“ sa doktorkom M.V. o kojem ona piše u otpusnoj listi 1. Naravno, moje tumačenje je potpuno drugačije; ni govora o „nekontrolisanom“ afektu, reč je o nesporazumu dva čoveka, od kojih svaki ima svoj posao, zadatak i svoj stav. Ni govora o eventualnom „suženju svesti“.

Elem, napustio sam Institut (sa namerom da u ponedeljak dođem na normalan nastavak terapije u dnevnom boravku) i tada počinje dan koji mi je doneo neslućene doživljaje. Da bih te doživljaje učinio manje neverovatnim, moram ih nazvati pravim imenom, *subjektivni doživljaji*. Jedino što moram da dodam da sam kasnije shvatio da je *subjektivno* jedino stvarno i najvažnije.

Kao i svih tih dana, po lepom vremenu, pošao sam na ušće Save u Dunav. Bio sam u „euforičnom“ raspoloženju, svestan svoje ogromne moći („čist“ od krvice). Euforično je pod navodnicima jer mi svest nije bila sužena već „proširena“. Potpuno sam bio svestan realne okoline, bio sam samo jedan od običnih šetača i bez napora sam krio kako se osećam i šta doživljavam. Ne sećam se svih detalja (bilo ih je mnogo), ali osnovno je da sam komunicirao sa Prirodom. Laički rečeno, granice Ja bile su proširene u velikoj meri (ne znam koliko i čuвао sam se toga da ih proveravam, bojeći se da će čarolija nestati). U pravu je bio psiholog koji mi je rekao ranije tog dana da ga podsećam na razmaženo dete, jer kod vrlo male dece Ja nije jasno razgraničeno od okoline, u euforiji sam se vratio na taj stadium ali sa mozgom odraslog čoveka.⁹

Išao sam dakle prema ušću Ulicom kraljice Marije i primetio da se oko mene nešto dešava. Kao da sam sagledavao sve ljude oko sebe prepoznajući njihove namere, kao da sam unapred znao njihove buduće postupke; ti postupci više nisu bili slučajni već su bili neminovnost. Shvatio sam instinkтивно da vreme usporava i da budući da je tako nema više slučajnosti, živeo sam ne u prošlosti i ne u budućnosti, nego *sada*. Počeo sam da naslućujem o čemu se radi, ali sam nastavio ka Savi i Dunavu.¹⁰

⁹ Objašnjenje ove pojave je vrlo jednostavno. Otkrićem od pre neki dan ukinuo sam staru „neurotsku“ strukturu, počinje formiranje nove mlade strukture ličnosti. Ono je već u toku, utvrđujem novu strukturu svakog dana, otuda Ja novorođenčeta. Ovo pak otkriće može se sažeti kao usvajanje uvida da *niko nije kriv*, pa samim tim ni ja.

¹⁰ Kasnije sam utvrdio da se do „determinisanog“ slučaja dolazi i preko povećanog broja izbora (koji se javljuju usled usporenog toka vremena), ali to se ipak svodi na isto. To u isto vreme znači i povećan broj tumačenja simbola, iskusio sam sam da svaki simbol znači i svoju suprotnost. S tim u vezi osetio sam i veliku sposobnost za stvaranje velikog broja asocijacija. Dozvoljavam ipak da je sve to varka, kao kad se probudimo iz sna u kome smo mislili da smo došli do epohalnih otkrića dok nam java to nikako ne potvrđuje ili se bar ne možemo setiti tačno o čemu se radi. Sećanje na osećaj trijumfa iz tog sna ostaje, a i to je nešto.

Pokušaču da nabrojim šta sam doživeo, uz objašnjenja koja budem umeo da dam.

Baždarenje čula

Podešavao sam svoja čula (instrument za baždarenje bila je Priroda). Između ostalog, „podesio“ sam svoje stanje u kome sam se osećao prosečno prijatno, shvatajući to kao zadatak u utvrđivanju svoje strukture (već ranije mi je bilo ponudjeno da biram i odabralo sam da budem običan čovek i pored nekih drugih mogućnosti, koje sam odbacio kao pogrešne). To stanje je bilo sledeće:

Sedim u bašti kafića, sa crnom kafom, čašom vode i cigaretama. Vreme je sunčano, gledam Dunav. Kasnije u toku dana, utvrdio sam da najbolje razmišljam u sledećem stanju (opet je to izvršeno baždarenjem):

Koračam sa levom rukom u džepu, u desnoj je cigareta. Raspoloženje regulišem učestalošću povlačenja dimova, odnosno gašenjem cigarete.

Da objasnim malo „baždarenje“; intenzitet čulnih opažaja bio mi je promenljiv i to sam lako proveravao, npr. vrela kafa je u dva poteza ruke postajala pitka itd.¹¹

U šetnji kejom, potpuno miran, svestan okoline, odlično raspoložen, osećam da mi se čelo orosilo znojem, za sekundu-dve javlja se povetarac i čelo je suvo. Za to vreme, na ivici horizonta, koju već od jutros vidim kao kroz sočivo „riblje oko“ pa se vidi i krivina Zemlje, poneki oblačić posmatra šta se to dešava. Shvatam, komandujem Prirodom! Ni svemoćnijeg sluge ni blagorodnijeg gospodara. Kao da nisam ništa primetio, nastavim dalje.

Raspoznajem koja su čula u pitanju trenutno, sve to prihvatom sa prijatnim očekivanjem i potvrđujem sam sebi da razumem o čemu se radi, kratkim afirmacijama u sebi ili čak naglas kad nikog nema u blizini.

„Raščišćavanje“ računa sa Svetom

Tokom šetnje i sedenja u bašti kafića tog dana, puštao sam u mislima „probne balone“ ka ljudima sa kojima sam imao neraščištene odnose. To su ljudi prema kojima nisam indiferentan. Pritom, koliko sam primetio, među njima nisu bili rodbina, ni bliža ni dalja, kao ni oni sa kojima sam se jednostavno samo susretao.

Sećam se da je to počelo sa direktorom i još nekim ljudima iz Preduzeća (jasno je zašto), međutim trajalo je vrlo kratko. Kada sam, sa lakoćom, utvrdio da su to manipulanti i kako im se može parirati, prestao sam da razmišljam o tome i da „raščišćavam“ račune. Imam utisak da je to brzo postao automatski

¹¹ Utvrdio sam da mi se dešavalо i sledeće: Ako sam imao povećano zadovoljstvo samim sobom i osećanjima prema okolini, imao sam potrebu za mokrenjem. Ako se desi suprotno, ožednim i pijem vodu, nezadovoljstvo me navodi da unosim tečnost. Regulaciju sam postizao i unošenjem dima cigarete ili suprotno, pijenjem mleka.

nesvestan proces, koji se odvijao neprimetno, dok se događalo ono o čemu sam već pisao i o čemu ću pisati a odnosi se na taj dan.

Rezultat procesa svođenja računa bio je jak utisak da sam nekome ostao dužan dva dinara! Ta dva dinara isplivala su iz moga džepa i našla se na stolu za kojim sam sedeо, na obali Dunava. Kasnije u toku dana, pokušavao sam da ih utrošim na razne stvari, ali osećaj da ih ne vraćam kome treba naterao me da ih zadržim. Zašto se radi baš o dva dinara, ne mogu da znam, jer se ne sećam kursa dinara prema dm. Čak nisam siguran da se ne radi o dva zrna grožđa, ali je to malo verovatno, jer iako sam kao student išao u bioskop bar dva puta dnevno, preferirao sam američke filmove. Jedino što mi je jasno oko ove digresije jeste da je nastala zato što mi se cursor zaglavio na mestu njenog početka, jer ovo je enter književnost, pa ne može se stvarati bez zaglavlivanja. Ovde moram da pomenem mog druga u kulturi, Miletu N.(pok. sada), koji mi se podsmevao što sam slikao samo pejzaže i to je nazivao rekreativnim slikarstvom, te bi sigurno sada rekao da je enter pisanje rekreativno. Taj Mileta, bio je dizajner korica i sloga moje knjige pesama *San*, eto i to sam pomenuo, kao reklama pauzu. Hteo sam ustvari da kažem da su ona dva dinara, gore pomenuta, odigrala veliku ulogu u mom romanu *Dželat*, koji sada pišem, ulogu koja je trebalo da pojača dramoserski efekat do granica izdržljivosti (vaše naravno, a ne moje).

Inače, te kovanice pominju se, ali samo uzgred, u priči „Intermeco“, i služe da povežu potencijalno razdružene priče, koje čine ovu knjigu. Povezivanje priča, na sličan način u nekoliko navrata, ogoljava, bolje odmah da priznam nego da vi sami otkrijete i možda me osramotite javno, ogoljava moju ambiciju da ovu knjigu uguram među romane, ali nećete me naterati da priznam da je to zbog mogućnosti da dobijem NINovu nagradu, eto otkrio sam se i bez teranja a sve zbog zaglavljenog kurzora. Kad sam već u digresiji, da iskoristim ovako jedinstvenu priliku, da predupredim možda mnoga pitanja o tome kako stvaram, kad postanem slavan i budem izložen takvim pitanjima, serviraću ovde pesmu „San“, koja objašnjava moju tehnologiju pisanja. Da bi naslov pesme bio na početku sledeće stranice, potrebno je da produžim ovu digresiju ili da započnem novu, ali ne pada mi ništa na pamet.

San

Sanjam san
Kao ja sanjam san
A u tom snu sedim na izvoru
Kroz mene zlatna voda gre
Ne znam da li da širim ruke ili ne
Šta sa prstima da radim ili ne
Hoću da uhvatim ili ne

Vidim da stalno kasnim
Zlatnu vodu da uhvatim
Jer kad prodje bez dodira
U pesak se pretvara
Dosta zrnast i dosta suv
Postaje mi fundament

Kad izadjem iz tog sna
Vidim da još nisam na javi
A ni sumatra mi nije blizu
Hteo bih da se nazad vratim
Zlatnu vodu da shvatim

Naravno, nije to krajnji rezultat, nego nešto drugo; došao sam do zaključka da se u informacije koje se razmenjuju u komunikaciji moraju svrstati i osećanja. Suština se ne može razumeti samo razumom.

Tokom šetnje, na samom keju primetim da gazim po nekim kamenim pločama. Posle kraćeg razmišljanja odaberem njihovu strukturu da mi bude fundament moje nove strukture, zbog trajnosti i čvrstoće; lako sam odbacio mogućnost da to bude gvožđe, zbog oksidacije.

Možda već i sami naslućujete šta se danas dešava. Saznajem da sam ne samo *gospodar sveta* već i *tvorac!* Ovde objašnjenje zасlužuje više od fusnote pa će tako i biti.

Naravno, ja sam gospodar i tvorac *svoga sveta*, ali drugi i ne postoji. Svi smo gospodari i tvorci *svojih svetova*, a sve ostalo je dekor i svi ostali su glumci u *našem svetu*. O čemu drugom i govore stare narodne izreke; Svako je kovač svoje sreće, Ko kuca otvorice mu se i mnoge druge. Istorija je puna ljudi koji su odgovornost shvatali kao moć, i vladali svojim Svetom dok su ostali ljudi bili statisti u njihovoj predstavi.

Jedino što je sigurno od svega navedenog, od početka ove knjige do njenog kraja je to da sam gospodar i tvorac svoje reči, već izvesno vreme. Ovom konstatacijom brišem svaku opravdanu vašu nevericu u ono što sam doživljjavao, a ja znam šta mislim o tome i ostajem pri svom stavu (ili stanju).

Povratak kući

U tom sam stigao do Bajlonijeve pijace i pošto sam osetio da su mi se tabani već podbili od pešačenja, uđem u tramvaj i odvezem se do Vuka.¹² Odatle

¹² Mnogo kasnije, 2010. godine saznajem da je u Ulici kraljice Marije živeo moj školski drug, Miša Stanisljević, kog nisam poznavao, poznati eseista i pesnik, u nemilosti kod režima zbog toga što nije imao dlake na jeziku. Da bi prehranio porodicu morao je da na Bulevaru drži tezgu sa egzotičnim rukotvorinama od drveta. O njemu ču 2010. god napisati svoju prvu pesmu. Zvući mi potpuno neverovatno da je možda on našao sat koji ču nešto kasnije baciti

krenem Bulevarom naviše, ona dva dinara i dalje ne uspevajući da potrošim.
Hod po mukama padne mi na pamet.¹³

Negde oko Sredačke odjednom osetim potrebu da svučem odeću, do gola. To je bio udarac iz vedra neba, zastanem osupnut i silom nastavim dalje, kad me prožme misao; *mesija*.¹⁴

Ipak sam lako podneo ovu navalu i nastavio dalje. Već od nekog vremena bio sam u potrazi za mekim Partnerom koji sam pušio u to vreme, a njega nije bilo nikako. Pešačio sam polako, uživajući u fenomenima koji su me iznenađivali na svakom koraku.

Posle izvesnog vremena osetim potrebu da pomerim sat na ruci naviše (ili naniže), pa zatim naniže (ili naviše), nijedan položaj sata nije mi odgovarao pa skinem sat sa ruke i ispustim na pločnik, ne osvrćući se na njega. Odmah mi padne na pamet da mi vreme nije više važno, a zatim se setim kome vreme nije važno; *evoluciji*.¹⁵

Nastavim dalje prema „Lipovom ladu“, jer mi je preko puta bio stan dok sam u Beogradu. Zateknem sebe kako rukom u džepu sve iznova poravnavam ivicu maramice, koju uvek nosim u džepu. Shvatajući najzad da mi preciznost nije potrebna, ostavim se toga. Kad se približim kući bude mi jasno da me potraga za mekim Partnerom, sa dva dinara viška u džepu, dovela tamo gde sam pošao, nekako tako kao kretanje po uvrnutoj zatvorenoj traci¹⁶ koja se koristi za objašnjenje prostorvremena ili kako se Univerzum prostire beskonačno na sfernoj površini.

Dođem kući i u okruženju ukućana počnem da sređujem utiske i saznanja današnjeg a i nekoliko prethodnih dana. Ono što sam tom prilikom saznao, baci me u nove dogodovštine.

u Bulevaru i nešto ućario na njemu, jer pitanje je da li je baš tog dana bio za svojom tezgom. Uostalom, praviću se da ne znam šta on traži u ovoj priči.

¹³ Danova sam nosio iste cipele i dobio žuljeve od pešačenja, zašto mi je pao na pamet *hod po mukama*, nije mi jasno, mirisalo mi je na neki religiozni mit o kome nisam ništa znao.

¹⁴ Ovo je prevršilo svaku meru, odakle više ti religiozni porivi kad sam zakleti ateista. Prošao čistilište, hodao po mukama, a sad mesija. Kasnije sam sebi objasnio: arhetipsko podsvesno izašlo je na svetlo dana.

¹⁵ Ne bojte se, nisam ja pomislio da sam Evolucija, samo pišem šta mi se desilo u Bulevaru. I kakve ja imam veze sa tim što je sat koji sam ispustio bio marke Citizen, a kratko vreme iza ovoga dobijem od brata i drugi sat, marke Pulsar.

¹⁶ Primetio sam da pokazujem izvesnu nespretnost u praktičnom životu; u retkim prilikama, jer su bili topli dani, kada pokušavam da obučem svoju jaknu sa dva lica, guram ruku u pogrešan rukav, ili mi se tako gurnuta ruka pojavljuje na neočekivanim mestima; samo uz pojačanu koncentraciju uspevam da korektno obavim ovu radnju.

INTERMECO

Tog lepog sunčanog dana, na izmaku leta, po temperaturi ni letnjeg ni jesenjeg nego nešto kao izmedju, rekao bi čovek dana babljeg leta da nije još bilo rano za to, uostalom verovatno spoljne temperature oko dvadeset pet stepeni, negde u rano popodne, tako nekako izmedju dvanaest i dva sata, mogla je biti primećena ta osoba u tramvaju broj pet, kod Bajlonijeve pijace. Bio je petnaesti septembar, četvrtak ili petak, devedeset četvrte godine. Iako je postojala mogućnost opažanja tog individuma može se reći da je prošao nezapažen njegov pokušaj da kondukturu tramvaja poturi neka dva dinara za voznu kartu. Ta dva dinara uveliko su podbacivali potrebnu sumu za tu svrhu, pa ih je on nevoljno vratio odakle ih je i izvadio (u džep).

Do tog tramvaja stigao je pešice, na svojim štrkljavim nogama. Zašto su izgledale štrkljavo i nije jasno, on je bio visine malo iznad prosečne, tako metar osamdeset pet-šest, ali nikako mršav, možda je nekad davno bio takav, sedamdeset sedam kila, sada bi mu dao brat-bratu devedest i nešto. Možda je za taj utisak kriva njegova glava, mala do mikrocefalnosti skoro, uskog lica i slabe sede kose, koju je uostalom nosio kao u oblacima. Nije to bila uobraženost, pre bi se moglo reći da nije baš bio sasvim prisutan onde gde se trenutno nalazio. Ne bi se reklo ni da je posebno zamišljen, ne zbog toga što ne bi bio sposoban za tako nešto, za neko razmišljanje, već bi se reklo da je lebdeo mada sve to nikako nije ličilo na neko lebdenje nego pre na neko teturanje, koliko je to moguće na tim štrkljavim nogama, uostalom.

Sišao je sa tog tramvaja uskoro zatim, u Dvadeset sedmog marta, oko broja 29, tako da nije baš najjasnije ni zašto se na njega peo, osim ako to nije bilo zbog umora, prethodno je dugo šetao ušćem Save u Dunav, kako je već običavao dugi niz godina, uvek kad bi se našao u glavnom gradu, bez drugih obaveza, koje su uostalom uvek bile vezane za neke njegove lične hirove, ne kažem da nije obavljao i druge zadatke, za svoje bližnje ako treba, uzgred. Što njima nije ni bilo važno, glavno je da se to obavi, pa uzgred ili ne, nema razlike.

Sišao je, elem, ali nije bio dovoljno precizan, u smislu da pogodi tačno vreme da se sretne sa svojim školskim drugom, koga nije dobro poznavao, ako je uopšte to i planirao, u šta sumnjam, jer niti je znao da on tu stanuje, niti je čuo o njemu bilo šta godinama. I ako je čuo išta o Miodragu Stanislavljeviću, poznatom pesniku, esejisti, kolumnisti i šta ti ga ja znam još, jer su ga ipak interesovale kultura i književnost, a o opozicionom radu tog čoveka zaista ne bi mogao znati (ne znam iz kog razloga), iako je i sam osećao pritisak „meke“ diktature koja je trajala već neku godinu, i ako je čuo dakle nešto o tom čoveku, ne bi ga povezao sa svojim školskim drugom, povučenim, tihim, čudnih pismenih zadataka, koji su uzalud čekali da budu vrednovani na pravi način, nekad i uopšte ocenjeni jer su bili nejasni ne samo učenicima Gimnazije, četvrtog ve razreda, već i razrednom starešini koji je predavao srpski u tom četvrtom ve razredu. Uostalom, u vreme pred veliku maturu, što se desila da

kažem nekih trideset tri-četiri godine pre nego što je ovaj štrkljavih kraka (ako se slažete da ima bar nekih razloga da ga nazovemo štrkljavim), nespretni mikrocefal mogao biti primećen kako silazi sa tramvaja broj pet u Ulici dvadeset sedmog marta (nekih pedeset godina ranije ova ulica se još zvala kraljice Marije, ne znam po kojoj i čijoj kraljici, ta istorija u kojoj je trebalo pamtiti silne datume i imena nije mi nikad bila jaka strana), dakle u ulici koja u doba u kome se događa radnja, ako se uopšte nešto i događa, nosi ime Dvadeset sedmog marta, oko broja dvadeset devet, znači trideset tri-četiri godine ranije, baš oko Velike mature generacije šezdestih, mogao se naslutiti životni put Miše Stanislavljevića, koji je i život završio nekih desetak godina kasnije od narečenih događaja devedeset četvrte godine, skrajnut i nepoznat široj javnosti, najverovatnije zbog oštrog suprotstavljanja diktaturi i zbog raskrinkavanja režimske politike, njegove reči su imale malo slova a on nije u korišćenju tih reči imao dlake na jeziku. Možda smo se udaljili malo od glavnih događaja koji su predmet ovog štiva, ako se slažete da su to stvarno događaji, a ovo je neko štivo sigurno, ne znam šta bi drugo bilo, ako se dakle slažemo bar u nečem, od ovoga dvoga ili pak i u nečem trećem bar, udaljili smo se malo znači od toga jer nisam mogao da odolim a da ne iskoristim koincidenciju onoga što se desilo Miši Stanislavljeviću oko već pomenute Velike mature šezdesetih i njegovog životnog puta. Ne može se reći da se desilo baš njemu, ali je tesno povezano sa kasnjom njegovom sudbinom, znači tiče se i njega, na ovaj ili onaj način a desilo se njegovom profesoru likovnog, kog su zvali, možda će te pogoditi, ne bez razloga, mislim ima razloga i da pogodite a ima i razloga da su ga tako nazvali, hajde preči je razlog da su ga tako nazvali, najzad zvali su ga potpuno nezvanično, a i danas ga zovu tako ponekad, jer čovek je dobro držeći i živ, dvadeset prvo godište ali uopšte se ne menja godinama, ako ga pitate slučajno o tome i ako ste prijatelj s njim reči će verovatno, jer nije to nikakav savet o dugovečnosti jer ga niste ni pitali u tom smislu, ne mislite da živate valjda doveka, reči će dakle, kus petao pile dobijeka, on bi tako odgovorio prijatelju, a kad se tako odgovori ne znam šta to tačno znači, i ne bih ga ni pitao, možda on ima svoje razloge, a i da ga čovek pita za objašnjenje ko zna koliko bi to trajalo i kako bi izgledalo. Ukratko, ako mislite da je ovo ukratko, ako je ovo ukratko kako li će biti dalje, dakle ako se bar u nečemu slažemo, u šta sam sve manje siguran, jer nije da ne shvatam da ne možete ni da mi kažete da li se slažete, nego onako, nisam ni ja siguran da bih se složio da sam na vašem mestu a vi na mom, a bogami kako priča odmiče sve je bliži kraj priče pa je sve manje vremena da se bar u nečemu složimo a još mi ne pada napamet da se okrenem pa da pišem unazad, prema početku priče, jer nisam siguran da bih tako dobio na vremenu da se složite sa mnom. Vreme je izgleda relativno i kad treba u nečemu da se složimo, možda je najlakše da se pravimo kao da se slažete sa mnom i ako je tako, dakle ako se slažete sa mnom rekao bih najzad ukratko da su tog profesora, koga uzgred rečeno mislim da dobro poznajem, iako nisam u ovoj vašoj priči, ako se slažete da je vaša, jer je vi čitate a ne ja, ako je uopšte čitate i ako ste stigli do ovde, i ako čete je čitati dalje neka je vaša, poklanjam vam je (ne znam šta ako je ne čitate, čija je, moja nije jer je ja ne čitam), ukratko najzad zvali su ga i zovu ga Crtalo, ma koliko to zvučalo potcenjivački,

nadam se da nije tako, od čega on, od moje nade, nema ništa. Imam utisak da se ipak radi o potcenjivanju, možda nemernom, ako ćemo pravo ono se nikako ne bi moglo očekivati u ovom slučaju jer ako se značenje reči Crtalo protumači na pravi i mislim jedini mogući način shvatiće se lako da je u pitanju bavljenje grafikom a to je veština koja zahteva najbolje od umetnika, svežinu, originalnost, talenat se podrazumeva, ali avaj, Crtalo se bavio vajarstvom, o čemu će biti reči kasnije, što opet ne mora ništa da znači jer je opet jedan drugi predavač likovnog nosio svojevremeno nadimak Akvarel, pa niste valjda očekivali od tog drugog da uvek maše četkama i vodom po bojama i papiru, to je samo bila opšta oznaka zanimanja, prevedena na simbolički jezik đaka, kome se ne može pripisati posebna maštovitost i razbarušenost, naprotiv kako se vidi iz ova dva primera u najmanju ruku, da ne tražimo dalje dokaze o tome jer ako budemo dalje tražili lako ćemo možda izgubiti osnovnu nit priče, ako je već nismo izgubili. Ako se sad vratimo na koji red ranije, mislim na red reči, lako ćemo utvrditi da hoćemo da saznamo kako je sudbina Miše Stanisljevića bila predodređena događajem iz vremena Velike mature, a to ćemo saznati ako nastavimo, ja sa pisanjem a vi sa čitanjem, ja ovo pisanje ne da bih nastavio nego ga ne bih ni prekidao da sam siguran da ćete vi čitati, pri tome ne tražim da vi čitate neprekidno kao što bih ja pisao, čitajte bar u nastavcima ako se slažemo, ja ću pisati neprekidno a vi čitajte u nastavcima, ako mislite da ste vi u prednosti kod ovakvog dogovora varate se, nikad vi ne možete meni biti dosadni sa vašim čitanjem koliko ja vama sa mojim pisanjem a i da ne pominjemo da je vaše čitanje u nastavcima a moje pisanje neprekidno. Ovo zadnje nije neophodno ali smo ga već pominjali, obrnuto pak, ukoliko vi čitate neprekidno a ja pišem s prekidima doći će do pucanja naše veze pa bi celina našeg zajedničkog procesa došla u pitanje a i ovako nam je dosta pitanja.

U danima oko Velike mature generacije šezdesetih, Crtalo je zatražio od Miše da mu pozira za bistu, privučen karakterističnim crtama lica, na šta je ovaj pristao i činio je to nekoliko dana zaredom, dok vajar nije završio portret u glini kojim je bio zadovoljan. Trebalo je bistu kvasiti svakog dana dok se ne napravi kalup za livenje, Crtalo pak u poslovima oko završetka školske godine jednog dana na to zaboravi i bista ispuca do neupotrebljivosti. Nije se mogao iskajati što je to propalo njegovom krivicom, nevezano možda s tim što je Mišo postao za nekoliko godina poznata ličnost, propalo je njegovo umetničko delo. Meni se čini da je sudbina tog portreta naslutila Mišin dalji život, ali naravno nisam siguran.

U vreme naše, nazovimo to vremenom radnje koju bezuspešno pokušavam da opišem, znači petnaestog septembra devedest četvrte godine, oko dva sata popodne, biće da je Mišo bio za svojom tezgom u Bulevaru, na kojoj je prodavao rukotvorine od drveta, koje je sam pravio (otac mu je bio stolar u Dobrinji) kako bi, već u nemilosti i vlasti i opozicije, prehranio porodicu. Naš smotanko se bio uputio ka Bulevaru i dok smo se mi zamajavali praznim pričama, on je već stigao do Vuka ali sa nikakvom šansom da sretne svog školskog, ako je ovaj uopšte i bio tog dana i u to vreme na Bulevaru, sa glavom (smotankovom) u oblacima, što nije baš primereno reći jer na nebū nije bilo ni oblačka. Doduše, nekoliko sati ranije, na Ušću, gde je viđen kako gazi preko

nekih tesanih kamenova, u šetnji pored reke, bilo je malih oblaka na ivici horizonta, sve u svemu nebo je bilo čisto devedeset osam posto. Taj čova nije nosio nikakvu kapu pa mu se čelo orosilo znojem, što je kratko trajalo jer se niotkuda pojavio povetarac i taj deo mikrocefalne glave začas osušio, moglo bi se prepostaviti da su i sva druga čela, ako ih je bilo golih i oznojenih na tom šetalištu, doživela isto, što im je garantovano prijalo. A samo tri godine ranije, na mestu takoreći istom, hajde da kažem na nekih sto metara udaljenosti, po lepom vremenu takoreći istom, štrkljavi je sedeо na splavu-restoranu i pio kafu i običnu vodu kad je primetio za susednim stolom Bogdana Tirnanića i, iako stidljiv, bez zazora, gonjen potrebom, stvorenom sećanjem na oduševljenje tim člankom, ne oduševljenjem zbog dolazećeg rata nego zbog članka, prišao čoveku i čestitao mu na tih dana objavljenom članku u *Danasu*, mislim, sa naslovom „Rat dolazi“. Kasnije se možda Bogdan žalio prijateljima da su mu mnogi dosađivali čestitkama za taj članak, jednostavan rad kako se žalio, dok su mu ostali radovi naliveni velikom erudicijom nalazili čitaocu bez reakcije, naravno da je znao da će ono što se tiče srca izazvati osećanja kod čitalaca u većoj meri. Pritom, uopšte nije sigurno da se ovog ispada sa štrkljavim i sećao, jer se ne zna koliko je već bio popio do tada, toga dana, ono što je sigurno je to da je bilo mnogo razloga da se tih dana pije.

Vratimo se Bulevaru. Naš predmet posmatranja peo se polako uz Bulevar mada nije osećao da je to uz, još je bio u snazi a hodao je kao i uvek sporo, čak da kažeš vukao se lenjo pa nije ni osećao uzbrdicu, tek godinama kasnije će je osetiti. Nismo spomenuli da je na sebi imao svetlo braon svilenu košulju dugih rukava, kinesku, i svetlo drap pantalone, na nogama drap-braon plitke cipele od osamsto dinara, kineske, koje začudo ne propuštaju vodu što ovih lepih dana nije bilo od veće važnosti. Moglo bi se reći da je bio lako obučen, kako je inače običavao da se oblači, uvek više nego što to klima zahteva, svakako da ga je tome iskustvo naučilo jer pored išijasa od kog je povremeno patio imao je osetljiv stomak pa bi svaku nepodobnu odeću i obuću platio prolivom, sećao se da je od malih nogu bio pravi usranko. Kasnije će godinama testirati izdržljivost stomaka, između ostalog ispijanjem mnogih kafa na prazan stomak i pušenjem, na tim testovima će uvek prolaziti. Kako smo ga ranije opisali, možda bi vas podsetio na junaka Kenoovih stilskih vežbi, čak su ga u detinjstvu ponekad zvali žirafa, ali kako je ovih godina izgledao, nikom ne bi palo na pamet tako nešto. Ipak nije kratkog vrata tako da mu Šopenhauer ne bi pripisao dublje misli, posebno što nije ni nizak te mu krv ne snabdeva mozak sa dovoljno kiseonika, a i taj Šopenhauer ga pretera, po njemu bi najdubljemisleći bio onaj kome glava raste iz debelog mesa, ako su tu smešteni i srce i pluća, eto ti kiseonika za mozak na pretek, ali ja ne znam za takav slučaj, a za smotanku bih najpre rekao da je tankoćutan. Ono što bi moglo privući pažnju kod ovog šetača Bulevarom, da je ikoga to interesovalo, bila bi možda izvesna prosvetljenost lica, o kojoj naravno ni govora jer je to lice bilo crno što od sunca (melanina) što od naslednih gena (otac mu je ličio na pravog Jermenina), biće najpre da je to samo on o sebi osećao, jer da je o tome mislio ne može mu se prebaciti. Možda mu se i nešto neobično događalo, ali nije znaka odavao o nečem takvom

ili čak tome sličnom, najviše što bi mu se moglo pripisati je da je hvatao zjala. Utoliko i nije čudno što je u jednom trenutku izgubio sat, neko ko ga je kasnije našao mogao bi na njemu pročitati Citizen ako je znao latinicu, malo je šansi da je mogao znati šta to znači u prevodu, što i nije bitno, sat je radio. Taj sat će dva-tri meseca kasnije biti zamenjen drugim, druge marke, čiji je naziv bio u vezi sa izvesnim udaljenim nebeskim pojavama, relativno skoro otkrivenim, zagonetnog naziva, ne toliko skoro da njihovo ime već nije iskorišćeno za nazivanje izvesne marke satova, verovatno švajcarske proizvodnje, uostalom izgledalo je već duže vreme da druge zemlje i ne proizvode satove, kao da Švajcarskoj nisu dovoljne mlečne krave i čokolade i dobra infrastruktura, autoputevi uglavnom, koji i nemaju naročitu dužinu jer je ta zemlja važila za dosta malu, ne znam baš koliko malu ali sigurno nije bila veća nego neke u kojima su putevi bili još kraći od ovih u njoj (Švajcarskoj) ili možda samo malo veća, tačno veća ustvari za koliko su i njeni putevi bili duži nego u toj nekoj drugoj, pritom treba uzeti u obzir i krivine, što je pod znakom pitanja jer je Švajcarska, kao zemlja visokog standarda, usled velike produktivnosti u izradi malih satova gradila puteve sa manje krivina iako je bila planinska zemlja, visokih vrhova kao i standard njen, te znači nije bila zavedena tim silnim reljefom već ga je prosecala i preskakala gde god je stigla, možda odatle uzrečica šupalj kao švajcarski sir. Nažalost nemamo možda vremena da elaboriramo švajcarske železnice, to ćemo nekom drugom prilikom ako je uopšte bude, jer kako je počelo teško da ćemo vi i ja dugo kusati istu čorbu, iako volim čorbasto otkako sam zašao u godine a kažu i da je mnogo zdravo pogotovo za starije ljude jesti kašikom, možda samo ne baš vrelo do tačke ključanja, uostalom sam aparat za konzumiranje hrane zna šta je vruće a šta ne.

Mala digresija dok se naš junak tetura uz Bulevar, sada već bez kompasa tj. bolje reći bez sata koji je uglavnom pokazivao u svako doba dana i noći približno tačno neko vreme a pomoću njega su se mogli odrediti i strane sveta, doduše za to je potrebno još nešto, da li Sunce da li mahovina ili nešto slično, uostalom to zna svaki izvidnik pionir ako takvih još ima ili su oni svi već porasli tj. stasali za druge zadatke, digresija je potrebna da objasnimo šta će se događati nekih stotinak godina kasnije na ovom istom mestu kao i na svim drugim mestima gde se javi avet euforije, da se vidi da ništa nije kako izgleda, da, jer naš prijaško sada misli da uspešno krije svoje štetno stanje u kome pliva kao riba u vodi, zaštićen neznanjem kako da se euforija otkrije i spreči kao jedna štetna pojava koja uzalud troši svetske mentalne energetske rezerve, o tome koliko je štetna znaju i sada lekari koji se bave takvim problematičnim slučajevima. On ustvari i krije privremeno svoje stanje ali da može kojim slučajem da doživi razvitak tehnologije otkrivanja euforije radarom za merenje deformacije mikro prostorvremena grubo rečeno, bio bi stavljén u karantin u nekoj vrsti faradejovog kaveza budućnosti dok mu se stanje ne dovede u red i smanji opasnost od otkrivanja iluzije života, koja je (iluzija) već za nekih sedamdesetak godina bila uzdrmana, inače je ona načeta mnogo ranije, neopreznim napredovanjem nauka o strunama, za koje je među

najodgovornijim bio Brajan Grin, mada izgleda nije on toliko bio odgovoran koliko neodgovoran, jer je praktično bio portparol tog nedonoščeta od nauke, prerano izašlog iz svoje jazbine, on je posedovao neku veštinu da nove nazovimo ih teorije, jer baš nisu imale nikakve veze sa empirijskim, on je dakle umeo da sve to đubre od novih saznanja približi prostom narodu u svojim pisanimama, jer je koliko god je mogao izbegavao matematiku, dok pučanstvo nije ni naviklo da se služi logikom a kamoli matematičkom, ono je kusalo tu presoljenu čorbu, srećom bez ikakvih posledica po Ligu, koja je tek skupljala snagu za odlučujući obračun sa Razbijačima (iluzije života), uostalom i oni su bili maltene još u pelenama, bolovali od dečjih bolesti i naravno ponašali se kao i sva mala deca kao protočni bojleri sejući svoje ekstremente na sve strane i da nisu imali slab smrad (ekstremeni), poslužili bi kao dobar trag čuvarima Iluzije (iluzije života), koji su i sami bili slabo opremljeni za svoj, tek u budućnosti, ozbiljan posao. Grin je navalio sa tim strunama kao da je svirao u tamburaškom orkestru, tvrdio je i da se pored osnovnih elemenata koji vibriraju i koji su Plankove dužine, to je izgleda neka dužina vrlo kratka ali mnogo duža od neke koja bi bila dužine nula cm, ili bilo koje druge jedinice jer pošto je nulte dužine svejedno je kojom je merom merimo, kaže pored tih osnovnih elemenata u Prirodi se nalaze i vibrirajuće strune velikih dužina za koje on očekuje da će se opaziti, a ja bih mu rekao, da se krećem u tim krugovima a ne krećem se ni u tim kvadratima a kamoli krugovima, rekao bih mu da se osvrne malo po tom svom tamburaškom orkestru pa će videti kontrabas, ako ga u tom orkestru ko zna kakvom ima i eto mu dugih struna koje vibriraju baš kako Bog miluje. Hajd da završim sa tim Grinom, ali hoćeš jes, svojim ishitrenim da ne kažem lažno dubokoumnim bogatokiseoničkim mozgom nije malo doprineo ni neki Hoking , pa zatim neki Viten i kompanija, koji su se neoprezno u toj raboti isticali dok se nije stavila tačka na sve to. Da nije Masonska jevrejska liga stala kao brana daljim istraživanjima u tom pravcu, ipak treba reći u svom uskom interesu da sačuva planetu za svoje niske potrebe da ne kažem strasti jer se uvek sve svede na onu stvar, i uložila veliki novac za istraživanje i razvoj tehnologije za očuvanje iluzije života, neposredno i na razvoju radara za otkrivanje anomalija u prostorvremenu kao i otkrivanje viših dimenzija (naročito pete i njenih harmonika), došlo bi do neshvatljivih promena u poimanju stvarnosti postojanja ili možda je bolje reći postojanja stvarnosti, na kraju otkud mogu da znam šta se dešavalо kojih stotinak godina kasnije. Ali ovog trenutka moram da prekinem jer sam po anglosaksonskom pravu, koje će u narednim godinama postepeno zaživeti i kod nas, prekinut, pritom se nalaže da zapisničar briše zadnje redove (celu zadnju digresiju) a porota (!?) je zamoljena da brisano ne uzima u obzir. Ne znam ni da je bilo prednjih digresija a ako ih je i bilo niti su tako nazvane niti svojom veličinom, bolje reći svojom minornošću zaslužuju taj naziv, ali hajde sudska se ne poriče, naročito kad ne znate kako da je poreknete, na kraju ili na početku otkud sudija tu, ne vidim nikakav proces ili bar razlog za neki proces. U ovakvim slučajevima ili bolje reći u slučaju kad sudija naloži ono što je gore naložio predstavnici strana u sporu znaju o čemu se radi i nemaju razloga ni da pisnu, ali ovde niti ima strana u sporu niti vidim neke predstavnike strana u sporu, kad se osvrnem izgleda da sam ovde samo ja (jer vi se ne vidite ili vas

nema ili vas još nema ili vas neće ni biti, mislim eventualni čitaoci, budući možda a bivši nikako, čudno ako bude budućih biće i prošlih a najverovatnije bivših) i to je sve što mogu da kažem o nekim stranama ovde. Mogu samo da prepostavim šta je nepostojeći sudija nepostojećih strana u nepostojećem sporu hteo a budući da on ne može da me ispravi jer ne postoji, mogu dobro da razmislim o postojećim razlozima nepostojećeg sudije za njegovu odluku o brisanju iz zapisnika zadnje digresije jer neće biti prilike za ispravku ili mogu da uradim kako god hoću jer nema ko da me ispravi. Biću iskren prema vama kao i dosad, što je lako jer sam iskren i težim istini po prirodi (svojoj), a lako je i zato što dosad nisam ni imao nikakav odnos sa vama ni iskren ni neiskren, a biće da neću ni imati samo ako stvari nastave ovim tokom. Moje skromno mišljenje o brisanju digresije neću zadržati za sebe iako bi to bilo najbolje i za mene i za vas, jer je ono baš skromno pa ne bi ni trebalo da se pojavljuje uopšte, ali kad sam zabrazdio hajde da idem do kraja, mislim da se radi o promeni žanra u ovom tekstu, kakvoj, ne pitajte me jer sam baš laik za ta pitanja. Ako bih i naslutio da se možda u rečenoj digresiji radi o pseudonaučnofantastičnom žanru ne znam koji je žanr prethodnog teksta, jer sam i za prethodni tekst pravi laik, bukvalno potpuno neodgovoran i za njegov oblik i pogotovo žanr koji ne znam šta je osim u zaista velikoj neprozirnoj magli ako se i u njoj nešto naslućuje dovoljno nejasno da bih mogao da ga prihvatom kao neko svoje mišljenje, laičko pritom.

Ta zadnja digresija više ne postoji ili ako i postoji treba je zaboraviti, ako se dakle vratite za jednu digresiju nazad, ne bi trebalo da je više čitljiva i ne samo to, trebalo bi da je pred vama prazan papir kao da ništa nije ni postojalo, inače nismo poslušali sudiju ni vi ni ja, a ako se sudija ne posluša, bez obzira da li je postojeći ili ne, pada pravni sistem u vodu, mogao sam i prepostaviti šta će biti sa bilo kakvim pravnim sistemom, makar i sa gore pomenutim, vrlo duge tradicije, kad se nađe u našim uslovima, srećom bar nije naš pa nismo izgubili ništa svoje a što je komšiji crkla krava može nam biti samo milo.

Nemamo mnogo vremena za radovanje jer smo zaboravili potpuno na onog osobnjaka na Bulevaru, ko zna šta mu se može desiti, on je u međuvremenu malo napredovao, nije mu se žurilo izgleda da napusti ovu priču, mada se već nazirao „Lipov lad“. I meni to odgovara jer ne znam šta će kad on napusti priču, ne znam o čemu bih pisao ako mi je to i cilj uopšte, nikako nisam još raščistio sam sa sobom. Nisam ni sa vama raščistio, ne znam ni gde ste ni koliko vas ima ni šta radite. Biće isto i sa vama kao i sa mojom sinovicom ili bratanicom, ne znam šta je pravilnije reći ako je uopšte ijedno pravilno, a ono što je ona uradila mislim da nikako nije pravilno. Njoj šaljem svoje proizvode na ispitivanje očekujući rezultate od kojih mi zavisi dalji život, čak mogu da kažem i bliži i dalji život, a ona me ostavi na cedilu i potegne u Madrid mislim, gde će valjda tamošnje pse (kučiće) trenirati španski, ne kažem da ne govori dovoljno dobro španski jezik ali em je mene ostavila na cedilu em su kučići autohtonii uglavnom pa imaju možda bolji izgovor od nje. Razumem ja nju, na kraju krajeva ima ona svoj život a šta sam joj ja na kraju krajeva, neki stric čičekanja bez budućnosti, ali ni tim psima se ne piše baš dobro. Ali ni otac joj nije neka cvećka, pa neće

ona daleko od te klade. On kao slika, ali su mu misli na drugoj strani, samo grabi da se nađe u opasnosti, bilo kakvoj, na moru, na kopnu, a i na drugim mestima ako postoje, ne mogu u ovoj svojoj muci baš sad da se setim, uvek iznova on pokušava da usavrši svoj sistem za spašavanje iz opasnosti, koji ne mogu da detaljno i stručno opišem jer nisam ja on, ali kad bih bio primoran da ga opišem kao što sam sad zbog ovih mojih problema sa sinovicom ili bratanicom, ne znam kom nazivu da dam prednost, biće da su oba naziva ispravna što ne bih mogao da kažem za postupak svoje sinovice ili bratanice, evo nas opet na istom, imam utisak da se vrtim u krug zbog jezika, ne mislim mog nego književnog. Uvek sam imao problema i sa svojim jezikom a kamoli tuđim, bio sam vezana vreća jer mi jezik nije radio pravilno, može se reći da nije radio uopšte, a bilo mi je i bolje tada nego sada, imao sam manje problema bar spoljašnjih, a unutrašnje sam imao i tada i sada, i taj njen otac usavršava još uvek taj svoj sistem za spašavanje iz svakojakih opasnosti po život, takve najveće mu najviše odgovaraju da bi do savršenstva usavršio taj svoj sistem koji ne bih mogao, pokušavajući da budem što približniji u svojoj definiciji tog sistema kako sam ga doživeo i preživeo ali jedva, ne bih mogao znači drugačije nego da ga nazovem pravim imenom, nije jedno ime nego nekoliko reči, drž- učkur-drž-gače sistem.

Ona (sinovica) je možda bila izložena tom sistemu svoga oca, možda i više puta, pa je zbog toga rezervisana prema meni, jer sam mu ja brat, plaši se genetske srodnosti, misli da i ja imam neki tako efikasan sistem ili možda još efikasniji, pa neće da ima ništa sa mnom, uskoro me neće ni pozdravljati kad se sretнемo što je malo verovatno (da ćemo se sresti) dok je ona tamo a ja ovamo, ili su joj dozlogrdili moji proizvodi, u šta nisam siguran jer to što sam sam sebi dosadan sa tim svim piskaranjem ne znači da sam i njoj dosadio jer ona ima živce ko konopce, mada mi se učinilo da je skoro bila pred živčanim slomom kad je trebalo da odgovori na neko moje pitanje, na ovaj ili onaj način postavljeno po milioniti put, sada je daleko pa je možda to prošlo ali pre će naučiti te svoje pse da pevaju flamenko nego što ću ja prestati da je zapitujem, ne vidim kako će da se izvuče iz zamki koje joj postavljam svaki put kad mi padne na pamet.

O PRETERIVANJU 1

U dobrom raspoloženju, rečenog dana, Mića D. (el.tehničar, kvarnić), meni drag jer je *ekspert* za sva postrojenja u Epsu, za elektroniku koja mu je hobi (pravio male elektrane, dizel agregate, elektronsko upravljanje i sve što postoji u vezi sa strujom), počinje: *Ja da vam kažem, ne pričam što je Branko tu, on je radio projekte, i znali smo gde on nacrtala nabodi žicu koja treba tu da bude.*

Gledam ostalu dvojicu, kako će da prođe ova presna laž, jer od projektovanja u Epsu radio sam samo jedno veće polje (doduše 110 kV), ali i to sam u olovci dao monterima, nikada nisam kompletirao projekat. Ali druga dvojica, posle ture pića, seire i samo smisljavaju šta dobro da kažu o meni, raspoloženje na nivou, samo nedostaje orkestar za svadbe i sahrane. Sasvim sam zaboravio da udarim kontru, kao što sam svojevremeno običavao, da izvrnem stvar naopačke, pa da gledam kako se povode za mnom, čak trčeći pred rudu, ali i ovako mi je dobro.

Hajd' da iskoristim priliku da nešto ušićarim, počnem Miću D. da masiram oko električnog auta za unuka Andriju, pa šta sam sve probao pa nisam uspeo, pa treba mi samo planetni reduktor, kako bih sa brzohodnog el. motora preneo snagu na točkove. On zove nekog telefonom, i odmah shvatim da je našao mali motocikl sa motorom za unutrašnje sagorevanje, samo što sam zaustio da ne može vozilo na dva točka jer Andrija ne vozi ni biciklu, sagovornik mu potvrđuje da nazad mogu da se montiraju dva točka i da je to ustvari tricikl. To nije dovoljno nego će Mića D. da kupi to vozilo, ali pošto mu unuka nema ni tri godine, daće meni da ga mi ljudski probamo nekoliko godina.

Malo zatim, eto ti ga, kasnije saznajem ime, neki Enes iz Novog Pazara, doktor radiolog, hoće sutra da dođe da vidi čamac i prikolicu. Oko pet popodne sutradan, eto ti ga sa drugom, isto radiologom (valjda zajedno rade u Enesovoj privatnoj ordinaciji). Odmah vidim da će on da kupi jedrilicu, čim već ima motorni čamac, ne smeta mi što farba kosu, inače mi je to degutantno. Prvo smo seli na terasu u G., vreme začudo lepo. Posle upoznavanja i kraćeg razgovora, pregleda papira, Enes otvara usta i Ono progovara: *Mi se inače bavimo i astronomijom, videli ste na mom džipu simbol teleskopa.* Ja navrnom sa pitanjima, on ima teleskop fi 200mm, od 1500 evra, dvogled 25 puta 100, *naše društvo ima uskoro sesiju na Goliji i tako bla bla.* Odmah me prođe iznenađenje, opet vidim promašaj jer sam pre više godina batalio astronomiju, ne samo čim sam saznao da se razne nebule i svemirski oblaci ne vide u boji nego crno belo, nego i zato što me ne interesuju fenomeni nego suština, ne predstava nego volja.

Pokušam da izvučem nešto novo iz sveta astrofizike i kosmosa, ali tu su tanki, samo Hoking (Enes izgovara Oking), ja ti onda zaošijam po strunama i Brajanu Grinu ali džaba, pa Cern, slabo, mada su čuli. Ja onda odvalim što jače, pa po filozofiji i Šopenhaueru, žena mi kasnije kaže da su samo zinuli. Enes kaže, *Možemo li da vidimo jedrilicu?* Prodam im i motor za jedrilicu. Žurili su se da se

spakuju i da idu, bliži se kraj dana, pa nisam stigao da im objasnim odakle ta velika ljubav prema vodi i jezerima (sećanje na matericu i plodovu vodu), čamci su sloboda u materici, koji kao plove u nepoznato a ustvari su bezbedni u vasionskoj opni.

A sada da malo ja preteram; Kada je „Priroda“ shvatila da se podrugujem njenom preterivanju u ispunjavanju mojih želja, hoće da mi se osveti i da mi pokvari zadovoljstvo što sam čamac ne samo prodao nego i u prave ruke predao pa mi prenosi svoje: da sam čamac prodao budžašto, da sada nije vreme za prodaju, itd bla bla, da sam mogao da uzmem veće pare a ne da poklanjam nekom Muslimanu. Ali ko mi prenosi te pogrde, moj stariji sin, koji je od malih nogu ostavljaо skupocene jakne po igralištima, koji je i kod nas uveo običaje sa zapada da se malo korišćene stvari bacaju kroz prozor kad se kupuju nove, kome je čamac sa kabinetom potonuo u dubine jezera, koji je po skupocenim štapovima za pecanje gazio i lomio im vrhove, koji je novi montibajk držao u otvorenom podrumu sve dok ga neko nije našao, koji ne zna koliko troši kad ima, i setera, i setera.

Da li sam sa ovim ja preterao? Ili je opet preterao neko, meni još nepoznat, kome sam se zbog preterivanja izrugivao?

JUNG

Užice, 30. septembar 1995.

Poštovana dr. Lazarević,

Zahvalan sam Vam što ste mi preporučili Junga (s napomenom da je težak za čitanje), tako ste pokazali kako niste sigurni da mogu tako nešto da razumem. Kupio sam knjigu istog dana, pročitao i razumeo ono što me najviše zanimalo.

Ono što sam pročitao („Suočavanje sa nesvesnim“ i „O životu nakon smrti“) tera me da Vam pišem; naime i ja imam slične doživljaje, iz jeseni 1994. godine.

Nemojte reći da Jung (kao veliki čovek) može da ima takve doživljaje i da mu se veruje, a da kad neko drugi, npr. ja, doživljava slično, njemu ćete objasniti da je imao propratne pojave izvesne bolesti psihičke prirode.

Podsetiću Vas da je Jung „suočavanje sa nesvesnim“ imao kao običan čovek, a ne kao stručnjak, psihijatar i naučnik. Na strani 194. kaže: „Moje iskustvo i opiti sa nesvesnim, doveli su moj intelektualni rad do mrtve tačke... Svesno, svojevoljno dakle, napustio sam akademsku karijeru... Znao sam da će to ispuniti moj život, i u ime tog cilja bio sam spremjan da preuzmem svaki rizik.“, kraj citata.

To treba da znači da ste „dužni“ da moje doživljaje posmatrate bez podsmeha, svrstavanja, klasifikacija, kao i Jungove. (Nadam se da ne mislite da sebe smatram drugim Jungom, inače bi to značilo da me niste razumeli, što bi meni bilo neshvatljivo).

Kad ste mi na prvom susretu u vreme mog boravka u dnevnoj bolnici postavili pitanja: „Da li ste ikad imali halucinacije, osećaj velike moći i telepatske moći?“, bio sam razočaran. Znači, ono što sam doživeo su samo simptomi određene vrste bolesti (smetnje)? Da je Jung odgovarao na ta tri Vaša pitanja, šta bi odgovorio? Gde biste njega svrstali?

Činjenice su ove: Od 8. septembra 1994. godine do otprilike sredine decembra iste godine bio sam u „euforičnom“ raspoloženju sa osećajima o kojima ste me pitali. Za to vreme bio sam potpuno svestan, sve je bilo pod mojom potpunom kontrolom. Od prvog novembra počeo sam da radim, znači funkcionisao sam sasvim i pored pomenutih osećaja (koje sam naravno uspešno krio). O svemu tome vodio sam, gonjen unutrašnjim nagonom, beleške, označavane nekad datumom a nekad i časom pa čak i minutom. Izuzetak od ovog potpuno kontrolisanog ponašanja bio je afekt zbog kog sam iz dnevne bolnice prebačen na odeljenje. Ovaj afekt predvideo sam dva-tri dana ranije i o svemu napisao u beleškama. Sve što mi se dešavalo u stanju „povišene svesti“ potpuno sam razumeo i kontrolisao.

Zašto Vam o ovome pišem? Nadam se da ćete biti moj (osim u Vašoj struci) ravnopravni sagovornik, ukoliko Vas moja doživljena iskustva interesuju. Ako ne

želite da Vas o mojim doživljajima upoznam, ovo pismo, kao ni ostalo vezano sa doživljenim iz jeseni 1994. godine neću Vam pominjati prilikom narednih eventualnih kontrolnih pregleda. Vi znate da ni do sada to nisam pominjao. O ovome sam u naznakama pričao s bratom (koji me obavestio da je već čitao o sličnim doživljajima i veruje da tu ima nešto), ali brat je brat. Sa suprugom, koja sa obe noge čvrsto stoji na zemlji, više ne otpočinjem razgovore na tu temu jer se ona toga plaši (plaši se za moje zdravlje).

I ako ne nadjem sagovornika, ništa se neće promeniti, doživljeno je doživljeno, saznanja do kojih sam došao po sebi ne menjaju ništa.

Do sada nisam imao sreće u razgovorima sa Vama, često ste opravdano ispravljali moje iskaze, kazali ste šta mislite o mojoj tvrdoglavosti i pogrešnim prepostavkama i zaključcima. Razlog za to je moja teškoća da svoja osećanja formulišem u rečenicama. Naime, ja više shvatam stvari osećanjima nego razumom, a mislim da je takvo shvatanje teže tačno iskazati, naročito u usmenim iskazima.

Iako mi je važno da nađem sagovornika, ne vodim mnogo računa o tome da u ovom pismu ne budem dosadan, opširan i „konfuzan“, jer ukoliko je ovo pismo više takvo, vredniji će biti Vaš eventualni pristanak.

Ja sam inače odlično i želim i Vama zdravlje i sreću.

Branko Jovanović*

* Ovo pismo nikad nije poslato, a ako je i poslato, nije na pravu adresu.

NIRVANA

To što je moj sat marke Citizen zamenjen Pulsarom zaista nema veze sa mnom, osim ako ne poverujemo u usporavanje vremena, pa taj tako neobičan slučaj postane determinisani slučaj. Ja sam tada verovao u neminovnost slučaja, ali sam marku sata koji sam dobio pročitao mnogo kasnije.

Bez obzira koliko sve ovo o čemu pišem izgledalo fantastično, te večeri sam doživeo ono što su opisali i drugi ljudi, nazvaću to zato nirvanom. Koliko god sam u sve ostale doživljaje tog dana siguran, u ovaj sam još sigurniji. Te večeri, 15. septembra 1994. godine, neke stvari sam pogrešno shvatao (pa je dolazilo do „kratkih spojeva“), nekih se ne sećam, ali osećaja pre i posle „nultog trenutka“ odlično se sećam, kao i samog tog trenutka.

I u tim trenucima bio sam skeptik, veći nego moj brat. Doživeo sam da budem uveren u neverovatne stvari.

Te večeri, u krugu rodbine (srećom nije bila tu moja žena, jer bi ona, plašeći se za mene, sve to prekinula pre vremena), opustio sam se, tj. prepustio sam se slobodno svojim osećanjima. To su bili: osećanje ogromne moći, ljubavi prema svim ljudima i sebi, posebno prema svojoj deci. Moje ponašanje je bilo neobično i prisutni su videli i osetili da se sa mnom nešto zbiva. Sećam se da sam znao da ih neću mnogo povrediti, tako sam se izbaždario u toku dana i znao sam tačno da je toliko njihovo uzrujavajuće bilo neophodno da bih ja doživeo ono što sam želeo (morao?) da doživim.

Razgovor se vodio za stolom u dnevnoj sobi i sećam se mnogih trenutaka i dijaloga. Kasnije sam pokušao da rekonstruišem nejasne delove, ali sam odustao da ih ne bih uznemiravao. Tokom razgovora pili smo kafu, ja sam povlačenjem dima cigarete vršio regulaciju raspoloženja i na njihovo insistiranje pio mleko, povremeno. Ovakvom komunikacijom doveo sam sebe do „nultog“ trenutka, do nirvane, što pretpostavljam neću nikad ponoviti. Mogao sam to da postignem jer sam vrlo intenzivno osećao, bio sam u povišenom „tonusu“. Koliko znam, istočnjaci to postižu meditiranjem, opuštanjem itd.

Pre nego što sam došao do tog stanja, i pored razgovora sa ukućanima razumom i osećanjima došao sam do sledećih zaključaka (napominjem da sam i u tim trenucima bio skeptik), a te bih zaključke nazvao *osteorezama*, u čast moje žene koja ima početak osteoporoze a sam naziv potiče iz skraćenice za osećanja, koja su mislim primarna, a u donošenju ovih zaključaka jasno je da nema mnogo razuma:

* evolucija je postigla svoj cilj (ako ga uopšte ima); stvoren je čovek, sklop razuma i osećanja

* misao je neuništiva i beskrajnog trajanja

* osećanje svoga Ja je neuništivo

* postoje „paralelni svetovi“

* iz ničega se može stvoriti nešto

* čovek živi u „vremeplovu“

* čovek, društvo i Evolucija su jedno¹⁷

Tokom večeri sam sebe (ili Prirodu) pitao, kako, kako je to moguće?, što se naročito odnosilo na to da se iz ničega može stvoriti nešto. Jer kad bi ovo bilo tačno, sve bi bilo moguće!

„Ponuđeno“ mi je da se lično uverim u to, tj. da postanem ništa, da budem „uništen“, što sam odmah „prihvatio“, misleći šta će mi život bez saznanja, a ne plašeći se smrti kao ni do tada. Shvatio sam odmah da će mi se to desiti i očekivao sam taj trenutak sa radoznalošću.

Sve sedeći za stolom, u okolnostima koje sam ranije opisao, saznao sam da je potrebno da se sasvim umirim, budem bez pokreta i misli, da se „skamenim“, shvatio sam da je samo potrebno da se u bilo kom položaju ukočim i ja sam u „to“ „uskočio“, sedeći na stolici, među ukućanima. Upao sam u to kao u „radostan“ vrtlog i „doživeo“ da budem „ništa“.¹⁸

Prelazak u „ništa“ nije kao padanje u san ili onesvešćivanje, već je prelaz brz, kao rez. Taj gubitak svesti je brz i potpun, naravno mora se uzeti u obzir da ja nisam pao sa stolice, niti su ukućani primetili bilo šta (to sam kasnije saznao od svastike), verovatno je postojala regulacija životnih funkcija (ravnoteža npr.), ili je taj trenutak bio tako kratak a inercija je odigrala svoju ulogu do povratka životnih funkcija i svesti.

Pre ovog gubljenja svesti pomislio sam da će možda izgubiti pamćenje ili će se, kad se probudim (ako se probudim), naći u „drugom“ svetu. Ništa od toga.

Buđenje je bilo postepeno (ali i brzo). Svi smo bili oko stola, neko sedeo, neko stajao. Sinovi su mi pomagali rečima da shvatim neku zagonetku, a pašenog i svastika su se smejali kao da i oni znaju o čemu se radi. Ovaj deo nisam uspeo sebi da rastumačim, a kasnije sam odustao da u razgovoru sa prisutnima objasnim o čemu se radilo.

Veoma dobro se ipak sećam tih trenutaka; svi smo čekali da prođe određeno potrebno vreme kako bi sve bilo na svom mestu, sinovi su aktivno učestvovali u tome, znajući da će sve biti dobro kako vreme odmiče, tako što su mi pomagali da dođem do odgonetke (kakve, ne sećam se).

Posle ovog mog prolaska kroz t jednako nuli osnovna misao mi je bila: *svi smo spaseni*, misleći na sve ljude, žive i mrtve.

¹⁷ Ja će se rado pridružiti vašem najlakšem tumačenju svega ovoga prema onoj „što je babi milo, to joj se i snilo“, ali to ne menja stvar. Pišem o onome što sam doživeo; ove produkte svojih osećanja sam doživeo kao aksiome; a vi ćete kad tad napustiti ovu fusnotu i vratiti se na glavni tekst. Ja se nadam da će drugom prilikom objasniti kako se ovi “aksiomi“ mogu protumačiti.

¹⁸ Ovaj doživljaj sam objasnio sebi i na drugi način. Možda je to bilo „brisanje“ stare strukture.

VREMENILOV

Kada sam saznao da smo svi spaseni, nisam bio manje srećan nego tih i tog dana. Naprotiv, shvatio sam da kako kontorlišem Prirodu tako imam kontrolu i nad vremenom. Osećao sam da je moje shvatanje realnosti „nestabilno“, ali o tome uopšte nisam brinuo, u svemu sam samo zadvljen uživao. (A možda ipak imam samo kontrolu nad rečima u ovom enter pisanju?)

Kasnije u toku večeri, deo objašnjenja pomenutih saznanja tražio sam i našao i u TV programu. Za to sam koristio TV dnevnik i seriju „Majstori, majstori“, koja je to veče bila na programu. Kako je to izgledalo?

U jednom trenutku, nezavisno od moje volje, pojačavali su mi se pažnja i čulo sluha za TV program. To je bilo automatski, nesvesno, jer me TV program nikako nije mogao interesovati, s obzirom na moju euforiju. Nisam nikako očekivao pojedine fragmente iz programa pa birao šta me interesuje, već sam bio upućivan, bez svoje volje, da posvetim pažnju pojedinim detaljima. To je izgledalo kao da je *neko ili nešto* pojačavao ton na TV prijemniku, bez ikakve veze sa mnom. Ono što sam tada slušao i gledao bilo je upućeno meni, kao objašnjenje.

U Dnevniku to se ticalo objašnjenja ekonomске situacije (bio je to neki američki komentator). U seriji se odnosilo na objašnjenje zašto i kako dolazi do nesporazuma među ljudima. Pevao je i Oliver Dragojević (u špici), što je još povećalo moje dobro raspoloženje.

Rekao sam TV-u, Neka mi to Zoran Radmilović objasni, i to se i desilo. Zoran je sa svojim šeretskim osmehom rekao: „Pa hajde, kad čovek traži, da mu objasnimo“.

Počela je „predstava“ u kojoj su učestvovali valjda svi glumci iz serije. Uglavnom se radilo o tome kako mnogi ljudi rade posao koji nije njihov. Kroz komunikaciju sa drugima, greške izazvane tom činjenicom još se umnožavaju i tako dolazi do komičnih nesporazuma.

Ubeđen sam da takav deo postoji u toj seriji, samo je vešto iskorišćen, da izgleda kao namenjen samo meni.

Ukućani su od svega videli da ja razgovaram sa televizorom.

A ja sam kasnije shvatio da sam bio svedok i učesnik upravljanja vremenom, sa seckanjem i montažom „kadrova“ na vremenskoj liniji.

STRAH

Ipak, nije sve bilo tako jednostavno.

Kada sam osetio da sam se rešio osećanja krivice, napustili su me i svi oni, blago rečeno, neprijatni pratioci. Kako nisam odmah shvatio sve implikacije onoga *niko nije kriv*, nestao je strah i osetio sam veliku moć i radost što su nestali svi simptomi mojih smetnji. Ponelo me oduševljenje mojom novom situacijom, ali sam odmah počeo da razmišljam šta to sve ustvari znači.

Kako sam odmah bio upoznat sa aksiomima koje sam naveo u ovom tekstu (oni su bili otkrovenje moje euforije), pomislio sam da sam rešio *tajnu života*, ma šta to značilo. Biće najpre da sam prozreo da je život *iluzija* i da, kako sam tek kasnije saznao, ovaj Svet ne sadrži samo četiri dimenzije. Teorija stringova govori o jedanaest dimenzija, od kojih su nama vidljive samo četiri. Kako drugi tragaoci za tom tajnom kojih je sigurno bilo, nisu uspeli ili, što je još važnije, ja za njihov uspeh nisam znao, pomislio sam s pravom da sam *prvi*. Iako je to značilo veliku odgovornost za mene, biti prvi na Svetu, kako sam već odgovornost prihvatao kao moć, nisam imao primedbi, već sam osećao još veću moć. Ali uskoro mi je bilo jasno da to znači i da sam *sam* na Svetu i da sva odgovornost leži na meni.

Tada sam osetio, ja koji sam bio ekspert za strah, najveći Strah u životu. Pomislio sam: *Ko sazna istinu mora umreti*. Pohitao sam da prenesem poruku Svetu o opasnosti koja preti otkrivaču istine o iluziji života, ali u stanu na Bulevaru je bio samo moj šurak, koji se oporavljaod šloga koji mu je pogodio centar za govor. Pomislio sam da on nije baš pogodan da prenese ovu poruku. U panici sam ipak uspeo da svoje otkrovenje unesem u beleške, i sad gledam taj nezgrapan krupan rukopis u beležnici, pod datumom petnaesti septembar.

Preživeo sam tu noć i tako saznao da se ne može umreti samo od straha, ma koliki da je.

Noć najvećeg straha je bila petnaestog na šesnaesti septembar 1994. godine.

Te noći, mojoj pomajci u Novom Sadu, došao je u san pokojni otac i nešto joj je vrlo uzbuden govorio, u više navrata, pa se ona budila i ponovo u snu zaticala njega u panici, nije razumela šta je pokušavao da joj kaže; on je sa četrnaest godina bio vaspitan u Vojnoj akademiji, i bio krut sa nama, njegovom decom. Ove noći je *pokazao* najveću brigu za mene, crnu ovcu porodice.

Te noći je moja žena putovala iz U. u Beograd. U panici da mi se nešto ne dogodi, napustila je posao.

Tog jutra je zvao brat iz Španije, ja nisam imao vremena za njega, bio sam suviše uzbuden zbog svojih otkrića.

Ujutru, kad se pojavila moja žena, sve je pošlo naopako. Ja sam pokušao da njoj, svojoj deci i svastici objasnim da sam rešio svoj problem i da sam

ozdravio, naravno da su me gledali sa strahom i posle dosta natezanja svi smo pošli golfom u Palmotičevu, gde me primila dr. M.V. i smestila na Odeljenje. Bio sam u velikom afektu a medicinski brat je objasnio mojoj porodici da je to dobro, jer sam tako imao veće šanse da se oporavim.

Sutradan sam dobio novu šifru i novog lekara, koga pominjem u priči „Jung“. Kako sam se provodio dalje opisao sam u priči „Šamar“.

Onda je samoproklamovani ekspert za strah na jednoj sesiji grupne terapije saznao kako bi jednostavnim iskazom mogao da označi decenijske neprilike sa zaverama svoga mozga, koje su ga umalo glave koštale. I to od pacijenta sapatnika, koji svoje neprilike verovatno nije prepoznao ali moje jeste, i prvi je na pitanje terapeuta o čemu se u mom slučaju radi upućeno odgovorio: Strah od gubitka ugleda.

ORTOPED

Prošlo je već nekoliko godina od mog povratka sa Instituta. Već sam bio lišen euforije i uživao sam u novom svetu. Bez problema sam na poslu ipak povremeno koristio bolovanja; bilo je to vreme vladavine Miloševićevog režima. Javno preduzeće u kom sam radio bilo je njegovo Preduzeće, pa sam svako svoje nezadovoljstvo stanjem u Preduzeću, vlasništvu jedne, vladajuće partije, pretvarao u svoje slobodno vreme. Bilo je to vreme protesta protiv režima, pa sam u njima učestvovao dok sam bio na bolovanju, bila je to baš dobra terapija.

Izgleda da nisam bio jedini koji se tako lečio, jer je Direktor (direktor je MM, naravno član SPS) formirao Komisiju (lekarsku) koja je trebalo da ispita opravdanost tolikih bolovanja. Kad sam dobio poziv, javim se na tu Komisiju u Socijalnom.

Pošto sam prozvan, vidim da je predsednik Komisije doktor Š., čija je supruga radila u mom Preduzeću, a među članovima Komisije je bio i neki ortoped. Budući da sam obilno bio snabdeven papirima o svojim bolestima, nisam strahovao o nalazu Komisije.

Kad se završilo ispitivanje, izađem u hodnik gde su čekali ostali pozvani; posle nekog vremena shvatim da nešto nije u redu, pokucam na vrata Komisije i uđem. Pitam predsednika šta radi gđa koja je bila sekretar; on mi kaže da ona vodi zapisnik, prikuplja podatke, sastavlja izveštaje i ostalo. Kome idu ti izveštaji, pitam. Pa idu Direktoru, on je i tražio da se formira Komisija.

Da li ste vi čuli za lekarsku etiku, da li ste učili nešto o tome, pitam. Kako smeju bilo kakvi izveštaji da idu van lekarske sobe?

Svi ostaju otvorenih usta kao da ih je grom pogodio i ja izađem. Nedugo zatim izlazi ortoped, član Komisije, prilazi mi i kaže: Znate, gospodine, odlučili smo da ne šaljemo nikakve izveštaje, samo ako neko slomi ruku ili nogu, u tim slučajevima ćemo ih slati.

KOCKA

U priči „Jung“ žalio sam se kako je Doktorkina uvek zadnja, kako svaki moj pokušaj da objasnim kako razumem svoje probleme ona nekako poklopi.

Tako i ovom prilikom, naš razgovor liči na mačevanje, ali sa floretom koji na oštom vrhu ima kuglicu, da ne bi došlo do povrede vitalnih organa.

Posle više partija, pošto me dobro istuširala, bila je vrlo zadovoljna sobom pa me počastila igricom, koju mi je prepručila da igram u društvu. Naravno, nisam imao društvo, a i da sam ga imao ne bi bilo zainteresovano.

Ona će da postavlja pitanja, a ja bi trebalo da iskreno odgovaram:

- Zamislite da idete kroz Saharu, idete li po pesku ili putem?
- Idem putem.
- Kakav je taj put?
- Asfalt dobre širine.
- U kakvom je stanju put?
- Očuvan, očišćen.
- Ako vidite neki kamen, opišite ga.
- Vidim kamenu kocku metar sa metar sa metar.
- E taj kamen, to je vaše Ja.

Šta je sad to, kada mi je najveći problem osećaj da nemam svoje Ja, kad sam dole (Ko bi gori, doli ostaje), osećam se kao krpa od čoveka! Naravno da sam se malo kasnije dosetio kako da objasnim sebi o čemu se radi; ova kocka je istesana od kamena kojeg sam zbacio sa grbače, kako sam već objasnio u priči „Prijem“. Kamen je bio ovalan ali se dugim kotrljanjem i obijanjem ivica oblikovao u skoro pravilnu sferu (bez meni vidljive sfere uticaja).

Bilo je potrebno još samo upotrebiti broj Pi, sa dovoljnim brojem sračunatih decimala (za to računanje bilo je dovoljno vreme od stvaranja prvih galaksija do danas), isklesao sam kamenu kuglu do pravilne kocke i dobio svoje Ja nazad, pa kako ne verovati mojoj ženi da sam težak čovek.

Ne znam zašto, ali u zadnje vreme mi se činilo da moja Doktorka očekuje nešto drugo i nešto više od mene (rekao sam joj da se bavim slikanjem). Možda je moje pisanje potraga za neizrečenim njenim ocenama, da sam sposoban za nešto više, ili je to samo moja uobrazilja izvršila manipulaciju i pretumbaciju da me natera da se bavim nečim što će tek zavoleti a ustvari je to moja životna želja, da pišem, ali ta želja je bila skrivena ili potisnuta, da bi buknula kada dobije mogućnost da se ispolji.

DOSIJE

BIA SAVAMALA

Služba za audiovizuelno praćenje sumnjivih lica i nadgledanje mreže

Nalog br. B.J./1942/4

Strogo pov.

16.09.2015 god.

Dana 15.09.2015. god. u podlistku „Beton“ lista *Danas*, objavljena je pesma „Ništa ne znam o Miši Stanisavljeviću“ čiji je autor nepoznato lice B.J. Iz pesme se može zaključiti da se radi o školskom drugu Miše Stanisavljevića, što nije sigurno jer autor navodi da ništa ne zna o istom. Kako se, posle dužeg vremena, opet pojavljuje ime pokojnog „pesnika“, koji i mrtav biva uzor novim „piscima“ te na taj način i posle smrti subverzivno deluje, potrebno je delovati protiv pojedinaca kao što su B.J., koji se otvoreno divi i veliča pokojnika, čak tvrdi da on nije umro. Razmotriti i odgovornost urednika „Betona“ M.Ž. za ovu provokaciju.

Pošto je Služba na jedvite jade sprečila pominjanje imena M.S. delujući svuda gde je bilo potrebno, npr. ukidanjem sajta sina M.S. Luke, koji je na njemu objavio Sabrana dela M.S. i uspomene drugih pisaca na njega (npr. Ibrahima Hadžića i Bojana Tončića), ili otvaranjem klupe umesto spomenika, ovo je udarac za Službu i pokazatelj da neprijatelj nikad ne spava.

Stoga se nalaže odmah stavljanje pod pasku B.J kao i M.Ž.

Odmah ispitati u kakvoj je vezi bio B.J. sa pokojnikom i od kada do kada, otkriti i druga lica povezana eventualno sa njima.

Podneti Izveštaj o pristupanju gore navedenih lica društvenim mrežama i internetu.

Izveštaj br. B.J./1942/4

Audiovizuelnog praćenja

Strogo pov.

Predmet:

Velika matura jun 1960.

Učesnici:

Miodrag Stanisavljević

Branimir Jovanović

Mileta N.

Po vašem nalogu izvršena je provera da li i u kakvoj vezi su bili M.S i B.J. i utvrđeno je :

B.J. je školski drug sa praćenikom i nisu ni u kakvoj subverzivnoj vezi. Kao što smo ranije izvestili, M.S. radi sam i ne nailazi na razumevanje svoje okoline u onome što piše.

Kasnija izjava B.J. da nije poznavao svog školskog druga je lažna, bili su u istom odeljenju.

Nastavnik Likovnog Mileta N. sprečen je da napravi bistu Miodraga Stanisavljevića, tako što ga je Direktor Gimnazije, po našem nalogu, zatrpan poslom (izrada godišnjeg izveštaja), onda kada je morao da redovno kvasi urađen kip od ilovače kako bi se kasnije napravio kalup.

B.J. nije bio u vezi sa praćenikom sve dok nije pročitao njegove „pesme“ o Ovčari i druge, kada je praćenik bio uveliko pokojni. I inače je svo vreme B.J. bio politički pasivan, nije učestvovao ni u studentskoj pobuni 1968., aktivan je bio najviše u igranju preferansa sa rođakom Ž.V. i nekim drugom Z.B. Vaspitavao se na američkim i drugim filmovima uglavnom, izgleda da je tu stekao osećaj za pravdu, koji će ga u poznim godinama navesti na stranputicu. Simptomatično je da mu se najviše od glumaca svideo Clint Istvud, koji je bio omiljen i pokojnom M.S.

Kako će se mnogo kasnije pokazati, Mileta N. je bio veza između M.S. (tada već pokojnog) i B.J.

Predmet:

Štrpci, 27.01.1993. g.

Učesnici:

Vojni ronilac S.Stojanov

Branimir Jovanović

Grupa za praćenje „Kutija“

U vozu Beograd-Bar br.671, naša grupa „Kutija“ pratila je vojnog ronioca S.Stojanova na jednom od njegovih tajnih zadataka, kako bi istraživala njegovu eventualnu povezanost sa kontraobaveštajnom službom. Očekivala se akcija na potezu stanica Zeta-tok Morače do ušća u Skadarsko jezero a zatim do Drača, koji je potez najčešće korišćen kao međunarodni kanal za šverc droge i cigareta. Tokom praćenja Stojanova, on je kontaktirao u vagon restoranu Branimira Jovanovića, koga je oslovljavao konspirativnim imenom „Ćale“.

Pravo ime lica „Ćale“ otkriveno je u rutinskom legitimisanju putnika od strane Višegradske brigade RS, kojom prilikom se pokazalo da B.J. ima dokumenta kojima je istekla važnost. U zajedničkom naporu Stojanov i Grupa „Kutija“ su, svaki iz svojih razloga, posle duge prepirke sa „Kontrolorima“ uspeli da B.J. spasu izvođenja iz voza u stanici Štrpci.

Posle toga su u dužem periodu praćeni tlf. razgovori Stojanova i B.J., sve dok nije prestao svaki njihov kontakt (posle pominjanja polovne ronilačke jakne od strane B.J.). Ovo praćenje nije dalo nikakve korisne podatke.

Predmet:

Lekarska Komisija JP ED UŽICE sept.1997.

Učesnici:

Branimir Jovanović

Lekarska Komisija Direktora JP

Po vašem nalogu utvrđeno je da je B.J. verbalno napao Komisiju koju je formirao Direktor JP (član SPS-a), kako bi utvrdio da li radnici JP neopravdano odsustvuju sa posla. B.J. je napao Komisiju da se ne drži lekarske etike kad lekarske izveštaje predaje van lekarske sobe tj. Direktoru JP.

Utvrđeno je da B.J. dok je na bolovanju, učestvuje u uličnim demonstracijama protiv vlasti. Kako je imao odgovarajuće lekarske nalaze, tvrdio je da mu demonstriranje služi kao dopunska terapija.

Nisu mogle biti sprovedene nikakve sankcije protiv B.J. te je njegov dosije zatvoren, ali je B.J. ostao pod redovnom paskom, po vašem naređenju.

Predmet:

Knjiga pesama *SAN*, 2011.

Učesnici:

Branimir Jovanović

Mileta N.

Pošto je B.J. bio pod redovnom paskom, odmah je primećeno kad je isti počeo, a pod uticajem Miletne N., da se interesuje za već pet godina pokojnog Miodraga Stanisavljevića, koga nije video od Velike mature, kako je utvrđeno, od pre pedeset godina.

Ovde se vidi da M.S. subverzivno deluje i posle svoje smrti, jer je primećeno da se B.J. oduševljava pesmama istog. Prilikom večernjih šetnji štaftom u U., sa još nekoliko individua, Milete N. i B.J., koji se nisu videli još od Velike mature, živo diskutuju o pesmama M.S. Kako će se videti iz Izveštaja Odeljenja za nadgledanje društvenih mreža, B.J. je za kratko vreme pročitao najsubverzivnije pesme M.S. i njima se oduševljavao u tolikoj meri da je u svom već staračkom dobu i sam napisao pesmu pod naslovom „Ništa ne znam o Miši Stanisavljeviću”, koja je i sama subverzivna. Podstaknut Mletom N., za dva meseca napisao je preko pedeset pesama od kojih je dobar broj antiprotivan.

Knjigu „San“ koju je izdao 2011. god. posvetio je pokojnom „pesniku“ a napisao je još dve pesme o M.S. „Sećanje na Miodraga Stanisavljevića“ i „Još o Miši Stanisavljeviću“. Pritiskom na Mletu N. uspeli smo da u knjigu San koju je izdao B.J. unesemo neke izmene:

1. Promenili smo naslov knjige „Kuda odavde“, prema jednoj od subverzivnih pesama u knjizi ali nismo uspeli da samu pesmu izbacimo iz knjige. Novi naslov je za Službu prihvatljiviji. Knjiga je posvećena Miodragu Stanisavljeviću čime je B.J. pokazao da želi da nastavi tamo gde je M.S. stao, ujedno da iskoristi ime pokojnog pesnika za svoju promociju, vođen bolesnom ambicijom. Po našem mišljenju ništa od toga neće biti, iako je knjigu pozitivno ocenio dr. M. P. u predgovoru. Ne očekujemo nikakvu štetu.
2. Izbacili smo pesmu „Pustite mene“, koju kao dokaz štetočinskih namera B.J. ovde prilažemo:

PUSTITE MENE DA BUDEM PRVI

Pustite mene da budem prvi
Hitno, dok ne počnu da jedu crvi
Ionako ste sa tim zakasnili

Pustili ste, od Đevđelije do Triglava
Rojeve noževa skakavaca bez glava
Pojeli su sve Pekove godine
Mene odvojili od mora
Gde su mi moje koacervatne kapi
Neko mora za to da plati

Ponekad mora demokratski
I pesnica da zazveči
Vladati zemljom i pukom
Bićete svedoci da kao Stari
Mogu da vladam sa trista reči

Možda bi procvetala gradjevina
Za smeštaj mnogog oca i sina
Požurite, narod grca bez nade
Oca vam vašeg
Pička vam materina

Ima tog mnogo
Rasplino sam se u širinu
Moram odmah da skratim stvar:
Ko će više da potplaćuje
Sistemske i van sistema institucije
Znači: moram da budem car

3.Predmetna knjiga je štampana latinicom, samim tim neće imati nikakvog odjeka u javnosti i bez obzira na relativno povoljnu recenziju, tako da neće biti značajnije štete. U slučaju potrebe a da bi se B.J. kompromitovao u javnosti, obznanićemo njegovo sumnjivo poreklo, jer mu je majka Hrvatica (čak mu je i mačeha bila Hrvatica). Tako će biti jasno da je to narodni neprijatelj.

Saradnja sa NATO

Osim nekoliko subverzivnih pesama, knjiga sadrži pesme koje prikazuju autora kao bezopasnog skribomana, koji je lenj za bilo kakvu akciju protiv naše stvari. Naročito je dosadan sa prikazima plovidbe bratovljevim čamcem, gde pominje brata, snaju i sinovicu Anu. Pošto pomenuti već duže vremena žive u inostranstvu a kako bismo otklonili svaku sumnju na eventualnu međunarodnu subverziju, preko audio odeljenja NATO-a uradili smo audio zapis njihovih aktivnosti, o čemu ovde podnosimo izveštaj:

U saradnji sa Specijalnom službom za satelitsko snimanje NATO-a, čije usluge već neko vreme koristimo, sve sa željom za pristup NATO-u, snimljen je zvučni zapis pod poverljivim imenom BONACA, čiji transkript prilažem. Ovim transkriptom se dokazuje da je B.J. obmanjivač i lažov. Transkript se stavlja se na raspolaganje Specijalnom Odeljenju Službe, da postupi po svom nahođenju.

Okolnosti snimanja razgovora:

Kako je istraga B.J. već bila aktivna, na osnovu stalnog naloga za prисluškivanje, tražena je provera glasa sa mora C.G., budući da se očekivalo da se objekt pronađe na moru.

Tokom rutinske kontrole, od strane Direkcije za more i talase, dana 28. juna 2010. godine, uhvaćen je signal neuobičajene strukture, sa područja otvorenog mora kod Budve. Signal je poticao sa nepoznatog plovećeg objekta, utvrđeno je odmah da je ta radio stanica bila neispravna ili posada plovila nije poznavala proceduru javljanja, niti rad sa radiostanicom. Odmah je preko dežurne službe prijateljskog NATO-a, upućen zahtev za prisluškivanje satelitom, koje je priluškivanje počelo u kratkom roku zatim. Satelitsko video snimanje pokazuje da se radi o čamcu dužine cca 12 metara, žute boje sa obešenim jedrima (nema vetra), nepokretnom (motor ne radi), na nekih četiri milje od obale u akvatoriju ispred Budve. Upoređivanjem ranije snimljenog glasa B.J. utvrđeno je da se B.J. nalazi na tom plovilu. Lako je zatim utvrđeno da se na plovilu nalaze još i brat, snaja i Ana.

Prilažemo transkript snimljenog razgovora:

Riport of audio investigejšn object sikrit nejm bonaca	Top sikrit
	Position:42 ° 06' N 18°29'E
	Date: 07/28/2011
	Time: Start 17.01.11 h
	End 17.02.05 h
Start:	
17.01.11 h Brother:	
	---Bar je tako blizu a tako daleko...
17.01.16 h Ana (komentariše):	
	---Znači , situacija na brodu je ta da nemamo akumulator i ne možemo da upalimo motor...
17.01.21 h Brother:	
	---Motor ispravan a ne može da se upali...
17.01.26 h Ana:	
	---Zato smo razvili jedro, vetra nema...
17.01.29 h Lass:	
	---Dosad smo išli na ulje, to nisi rekao, ne znam koliko je ispravan motor, išao je na ulje...
17.01.37 h Ana :	
	---To je rekao tehničar..

17.01.40 h Lass:
---To je mislim..čudna je to stvar...
17.01.45 h Brother:
----Ala je posada puna entuzijazma, naročito kapetanica...
17.01.50 h Lass:
---Ee, drugog čoveka, kao Duško, da mi neko prstom pokaže...
17.01.55 h Ana(komentariše):
---A Bar je skroz tamo..
17.01.56 h Brother:
---Ali ćemo stići...
17.01.59 h Ana:
----A vетра trenutno nema. I koliko vode imamo?
17.02.01 h Brother:
---Pet flaša..
17.02.03 h Ana:
---Dobro...
17.02.05 h Brother:
---Jednu čokoladu..četiri..
17.02.06 h Scatterbrain (iz daljine, verovatno sa pramca):
---Ko je pojeo treću čokoladu?
17.02.09 h Ana:
---To se svi pitaju, al' kapetan neće da kaže...
17.02.11 h Brother:

---Možda ima dve čokolade...četiri tunjevine ili pet, dva mala hleba...

17.02.12 h Ana :

---Kafa i cigare..

17.02.14 h Brother:

---Kilo paradajza...

17.02.14 h Scatterbrain (viče ali se slabo čuje):

---Nema cigara!

17.02.16 h Ana:

---Eto!

17.02.17 h Brother:

---Jaoo!

17.02.18 h Lass:

---Onda će morati neki urgentni plan!

17.02.20 h Brother:

---NEMA CIGARA!

17.02.22 h Ana:

---Javljamo se kasnije !

17.02.23 h Brother:

---Prekidaj!

End Botom

sikrit

Knjigu „San“, u pdf formatu, objavljuje opet „Beton“ 28.09.2016, sada na mreži, i opet se pojavljuje isti urednik od ranije: M.Ž. Prethodna paska nad njim nije dala nikakve rezultate, ali se ona mora nastaviti u pojačanom vidu, sve dok ne bude dala rezultate.

Po vašem nalogu nastavlja se paska nad subjektima B.J. i M.Ž.

Predmet:

Klupa Miodraga Stanisavljevića 2013.

Učesnici:

Prof. Snežana M.

Šaka gimnazijalaca

Branimir Jovanović

Mileta N.

Slučajni prolaznici

Pas latalica

Prilikom „svečanog“ otvaranja spomen klupe M.S. u Malom parku kod užičke Gimnazije, došlo je do izgreda izazvanog nastupom B.J., koji je pozvan da nešto kaže, kao jedini prisutan školski drug pokojnog slavljenika. Ničim izazvan, B.J. je rekao:

„Zašto je vlast dozvolila samo ovakav „spomenik“ ovom velikanu? Pesnik je svom narodu okretao ogledalo kako bi ga dozvao pameti a sada na ovom „spomeniku“ po meri vlasti, narod okreće guzicu u lice svom Pesniku, svaki put kad neko sedne na klupu i nasloni debelo meso na ploču sa ugraviranim mislima pesnikovim.“

Kasnije, u nekoliko navrata, B.J. je viđen kako na spomen klupu ostavlja po koji primerak knjige „San“, ne mogavši da je proda ili pokloni, jer je niko nije htio. Uglavnom su ovi primerci na klupi našli svoje uzimaoce (verovatno zato što nisu znali o čemu se radi).

Posle ovog otvorenog napada na vlast, naložena je stroga paska nad B.J.

Izveštaj br B.J./1942/4

Nadgledanje mreže

Strogo pov.

Po vašem nalogu dostavljamo vam pregled pristupanja lica pod paskom B.J. društvenim mrežama. Ovo lice je pristupalo istoj bez zazora i pardona, ne vodeći mnogo računa o tome da tako otvoreno stavlja nama na uvid sve svoje aktivnosti. Pritom ovo lice je pokazalo da je neuko u korišćenju ove mreže i zbog toga je u više navrata činilo greške.

Predmet:

Zločinački poduhvat

Učesnici:

Branimir Jovanović

Koristeći Facebook dr. M.L.,kojem je pristupao bez nama poznatog razloga, u prostoru za komentar (ove prostore je i inače uvek koristio) dao je oglas u kome traži besplatnu pravnu pomoć da bi tužio državu Srbiju, za udruženi zločinački poduhvat protiv sebe i svoje porodice. Niko se nije javio na ovaj poziv.

Predmet:

Sajt Miodraga Stanisavljevića

Učesnici:

Branimir Jovanović

Nastavljujući da kaska za svojim uzorom M.S., B.J. je stigao i na sajt njegovog sina Luke, na kome je ovaj izneo Sabrana dela svoga već pokojnog oca. U više navrata B.J. je posećivao ovaj sajt i na taj način upoznao subverzivne ideje svoga uzora o ovoj državi.

Tada je počeo i sam da piše subverzivne pesme i objavio je i Zbirku „San“, pa je nagovorio Luku S. da i nju postavi na sajt M.S. jer je Zbirka posvećena M.S. Tu je ona tavorila sve dok nismo onesposobili sajt Miodraga Stanisavljevića.

Predmet:

Peščanik i ostali

Učesnici:

Branimir Jovanović

B.J. je redovno posećivao i čitao portale Peščanik, e-novine (dok nisu ukinute), Beton, Danas i Vreme. Samim tim on je pokazao na čijoj je strani tj. da je opozicija svakoj vlasti. Nekad je bio oduševljen onim što je tamo pročitao toliko da je i pesmu napisao o tome i pokušao da je pošalje Peščaniku ali mu nije uspelo. Mi smo uspeli da je nađemo na mreži i navodimo je ovde kao dokaz:

Zasluge

Vi peščaniku i vi e-novine, sa svim saradnicima redom

Za mene imate velike zasluge, kako da se odužim

Vi ste me na svaki način punili jedom

Vi Žarko, Vi Olga i mnogi drugi, istog smo roda

Vi ste mi bili svetlo u mraku iako ste me zasipali

Crnilom našim i malo je imalo tu da se doda

O Teofilu i Gorčinu ja nemam reći

Gorčinom se sa filom boljka teška leči

Niko mi nije na sceni preči

Od svih mnogobrojnih vlasnika svega

Sinekura, tapija, tezgi i katedri,

Ministarstava putnih troškova

Najvolim gazde od svoga mozga

Sve vreme mi otimate reči,
Ne date dići glave, ko da vas spreči
I ja bih nekad stvari nazvao pravim imenom
Imate li milosti, idete li na letovanje
Ili je lažifraza ovde ludom radovanje

Priznajem ipak da ste bili vedri
U svom crnilu humorom darežljivi
Da nije bilo toga dodatka
Zgadila bi mi se stvarnost naška

Ima tu još novih heroja
Pokojna Vera, Nataša i Sonja
Kako smem da ih pomenem
A da sebe ne okrivim
Kad ovde moram da živim

Zemlja nam mala nije bez uzora
Topčider nam kao Tjen an men
Ubili smo svoga premijera
Malo po malo svoje novinare
Da li me uši varaju, gospodine Mirko
Ili je već neko rekao nad svim tim

AMEN

Predmet:

Beton, 2016. god.

Učesnici:

Urednik M.Ž.

Branimir Jovanović

I pored stalnih upozorenja napred pomenutih brata i snaje, što je evidentirano praćenjem e-mail-ova i skyp-a, da se mane pisanja proze i drži se kratke forme, B.J. je nastavio sa svojom lošom navikom očekujući da će nekad da napiše i roman. Uporno je tražio mesto za objavljivanje svojih uradaka i posle dugog traženja uspeo je kod urednika Betona M.Ž; od silnih pisanija ovaj mu je objavio dve priče, ovog puta bez političke pozadine.

To smatramo uspehom Službe i posledicom paske nad M.Ž. Praćenjem email-ova B.J. sa Betonom može se pretpostaviti da je M.Ž. popustio posle dugog opsedanja ovog skribomana ali to je samo podstaklo B.J da nastavi sa svojom enter „književnošu“ i da taj pritisak na M.Ž. još poveća. Treba napomenuti da sad B.J. piše bez ikakve kontrole jer mu je dugogodišnji drug i savetnik Mileta N. preminuo.

Kada je M.Ž. objasnio B.J. da više priča koje mu je potonji poslao za Beton, pripadaju većoj celini i ne mogu se objaviti posebno, kao da je otvorio Pandorinu kutiju. B.J. mu najavljuje zbirku priča, pod naslovom „Priče iz Palmotićeve“ sa čime se M.Ž., u nemogućnosti da se odbrani, složi.

Ovde treba napomenuti da je sve ovo vreme, od kako se dopisuje sa M.Ž., B.J. nama pomagao, jer je urednik, čitajući i sređujući dospele uradke bio sprečen da se bavi uređivanjem Betona, koji je poznat po svojim otrovnim strelama upućenim našoj javnosti. Čak je i pisanje svoje knjige zapostavio.

Prepostavljamo da je B.J. iako naivan u književnosti, vrlo prevejan u životu. Otkud se sada pojavljuje Palmotićevo? Zar B.J. ne stvara sebi odstupnicu ako bude optužen za subverziju, neće li reći da ima šifru npr. F32 i da je neuračunljiv, te ne može biti odgovoran za ono što napiše?

Po pisanju samog B.J. u svom email-u Betonu, on već nazire završetak svog pisanja što se tiče ove Zbirke, žali se da mu problem pravi priča „Dosije“, ali tek će videti šta je problem.

Po vašem nalogu nastavlja se paska nad M.Ž. i B.J.

BIFE LASTA

U vreme velikog „plusa“ (jesen 1994. godine), tokom šetnje svratio sam u bife „Lasta“, u bloku gde je i poslovница JAT-a.

Ostao sam u njemu neko vreme, a kasnije svraćao još nekoliko puta u želji da ponovo doživim nešto slično kao tog prvog puta.

Primetio sam da konobarica D., mlada žena, vrlo pedantno vraća kusur gostima, tako da je to upadalo u oči. Izmedju ostalog, ta pijačna sitna računica navela me da pomislim kako je to vrlo dobra komunikacija (koliko primiš, toliko daš).

Nešto drugo mi je to veče učinilo nezaboravnim. Pošto sam seo za jedan sto, na klupu, ledjima uza zid, posmatrao sam i slušao dugo tiki žamor gostiju. Sa uživanjem sam odgonetao o čemu pričaju, većina su bili taksi vozači, to je mali bife i nije bilo mnogo gostiju.

Bilo je toplo i ugodno i sa uživanjem sam sedeо tu. Onda je konobarica velikim skokovima prošla izmedju gostiju do zadnjih prostorija (magacin verovatno) izvikujući neke reči bez suvislog značenja; to se tokom večeri nekoliko puta ponovilo; pritom je ona iz magacina donosila flaše pića koje su joj bile potrebne, valjda i nešto drugo.

Gosti, uglavnom stalni i jedni drugima poznati, nisu reagovali na ovo; nisam ni ja, naravno. Svih tih dana navikao sam već da gledam čudne pojave bez čuđenja. Čuo sam jednog vozača da govori o Institutu, shvatio sam da je i on izgleda povremeni pacijent u Palmotićevoj.

Shvatio sam da sam čitavoj atmosferi u bifeu ja uzrok. Ko god je ušao, u meni je mogao videti samo čoveka koji sedi sa svojim pićem, miran i naoko nezainteresovan, uostalom malo je gostiju ulazio i izlazio. Pošto sam već ranije po ljudima video da vršim telepatski uticaj na njih, ni ovo nije bilo novo za mene; čudno je bilo što je konobarica D. bila tako burna. Shvatio sam šta se dešava; pod mojim „uticajem“ njena podsvest delom je bila oslobođena; potisnute misli delovale su neposredno na njeno ponašanje, pa je ono zato bilo bez povezanosti i smisla.

Niko nije na sve to reagovao (čudjenjem, nekom rečju jer ovde su sa njom razgovarali i preko stolova, ili bilo čime); bio sam katalizator za pobuđivanje podsvesti za ceo ovaj prostor.

Bio sam posmatrač svoga uticaja na goste u bifeu, bilo mi je toplo i priyatno, sa osećanjem moći i čist od krivice, uživao sam.¹⁹

¹⁹ Generalno, moć telepatije osećaju posednici izvesne šifre svojih smetnji, pa tako i ja. Ono što sam osećao svo vreme velikog „plusa“ bilo je sledeće: Pojavu telepatije prepoznavao sam samo po ponašanju sagovornika, npr. njihovim rečima i postupcima koji su odudarali od očekivanih i prirodnih. Nikakvo unutrašnje osećanje u vezi sa tim nisam imao, sećam se

Kad mi je bilo dosta, pošao sam. Na šank sam stavio nasumice iz džepa izvučen
sitan novac. D. se nasmejala i upitala: Kako ste znali koliko treba da platite?
Nisam znao, rekao sam i izašao.

samo u vezi sa „raščišćavanjem“ računa sa Svetom nekog slabog golicanja po površini
mozga.

ŠAMAR

Posle pomenutog afekta i izlaska sa Odeljenja, raspoređen sam među teže slučajeve. Nađem se na grupnoj terapiji dnevnog boravka, ovog puta ne tako interesantnoj, jer sam u društvu sa pacijentima od kojih nisam imao šta da naučim. Ovde smo se, koliko se sećam, zabavili i ručnim radovima.

Na jednom času priđe mi jedna pacijentkinja, krupna žena u najboljim godinama, i iz čista mira zalepi mi punom šakom šamar. Nisam bio navikao na ovako čist posao, jer sam u detinjstvu bio podvrgnut mekom nasilju. O tom nasilju mogli bi da pročitate u zbirci pesama *San*, naročito u pesmama Otac i Mačeha. Imate male šanse ako ne požurite sa naručivanjem te knjige, šaljem je pouzećem a potrebno je platiti putne troškove, knjiga vredi 0 din i slovima nula dinara. A verovatno ćete zakasniti, jer sam ovih nekoliko desetina knjiga odredio da predam kada se, u ovom pravnom, socijalnom i svakom drugom interregnumu, izda naređenje iz Vučje tame da se spale sve knjige koje nisu na tragu SNS-a, SPC-a i BIA-e.

Već sam ranije mislio da mi nije mesto u ovoj grupi, ovo me je učvrstilo u tom uverenju. Nisam reagovao uopšte dok su me svi zapanjeno gledali, a naročito doktorka koja je vodila čas; ona je, vidim, bila puna sreće što nisam reagovao tako da se situacija odmah smirila; verujem da joj je lagnulo jer je bila odgovorna za sigurnost pacijenata. Kod nje sam, posle ovoga, zaradio silne poene, iako sam joj se neki čas ranije zamerio zato što sam izjavio da sam ovde na terapiji na godišnjem odmoru (tako sam se uvek na Institutu među sapatnicima i osećao, posle napora u spoljašnjem svetu); ona je očekivala da mi ovde uložimo silne napore kako bismo stekli uvid u svoje probleme i tako napredujemo prema izlečenju. Bio sam onda javno izgrđen i istaknut kao loš primer koji uzalud troši njihovo vreme. Sada se priča o šamaru i mom nereagovanju na njega munjevito proširila po Institutu i počele su da mi stižu čestitke od raznih doktora, postao sam maltene heroj. Tako je i moja prethodna doktorka M.V. poslala pozdrav i interesovala sa kako napredujem.

Taj šamar mi je ostao lepa uspomena na ljudsku brigu o meni.

Ovo me na neki način podsetilo na jedan drugi događaj koji mi se desio na Odeljenju. (Znam, ponavljam ovu crticu, ali nekako mi se uklapa u šamaranje). Ušao sam u WC, koji s unutrašnje strane, verovatno s razlogom, nije imao kvaku na vratima. Tek što sam ušao, primetim senku ispred vrata, vrata se zalupe i ja ostanem zaključan. Kad sam glasno zapitao onoga koji mi je vrata zatvorio, šta sad radim, kako da izađem, čujem odgovor: Snađi se!

TERAPEUT

Iako u velikom „plusu”, znači i „moćan” i „svevideći”, za vreme boravka na Odeljenju ipak sam pun sreće saznao da i pacijent Jova M., baš kao i ja, ima veliku moć razumevanja tegoba i smetnji koje smo svi na Odeljenju imali.

Glavno moje oružje i u periodima velikog „plusa” ostao je skepticizam, bez njega bih bio lađa bez sidra; utoliko sam više želeo da se dokaže kako nisam u pravu što ga uvek vučem za sobom.

Jova M. me iznova uverio da mogu da se oslobođim sidra. On je bio u fazi lečenja elektrošokom, takve slučajevе sam smatrao težim u smislu da je pacijent daleko od stvarnog uvida u svoje probleme; utoliko me više iznenadilo njegovo razumevanje ostalih slučajeva u našoj sobi, koje se potpuno slagalo sa mojim.

Jutarnje vizite koristili smo da u zapažanjima i konstatacijama lekara pronalazimo neshvatljive greške u ocenama nama jasnih i očiglednih slučajeva (radilo se o slanju na dopust, otpuštanju ili pojačanoj terapiji). Ni Jova M. ni ja nismo se bavili sobom (ja sam bio uveren da sam zdrav a Jova M. verovatno da je bolestan), tako da smo utiske sa vizite po njenom završetku razmenjivali sa obostranim iznenađenjem što nam se ocene i korekcije pogrešnih ocena lekara slažu.

Kada sam se na taj način uverio da moje osećanje ogromne psihoterapeutske moći nije bez ikakvog osnova, jer ga eto ima i Jova M., nisam dalje insistirao na tome a nije ni on.

Kasnije sam sreo Jovu M. na Slaviji; ja već nisam bio na Odeljenju, a on je imao slobodan dan. Video je da sam ozaren (bio sam se uveliko uverio da sam sam rešio svoj slučaj), pa me ispitivao šta mi se to desilo. Kako mu nisam mogao objasniti „svoj“ a time ni „njegov“ slučaj dok sam ne ostvari lični „uvid“, samo sam mu nagovestio nešto o osećanju krivice. Dok smo se pozdravljali, on mi kaže: „Zamisli, i doktor S. nam je juče rekao da smo sami krivi za sve.“

MOJ SVET²⁰

Otpusne liste sa Instituta su pisani trag Društva o vođenju istrage protiv mene. Istraga je prekinuta u začetku i ja sam slobodan, zdrav i srećan. Dobio sam i ovaj proces protiv sebe! Sada je sve bilo izvedeno i sa velikim zadovoljstvom, osim u delu kada se potresala moja rodbina, međutim to se nije moglo izbeći. Ova istraga je vođena automatski, posle trenutka t=0 koji sam doživeo 15. septembra 1994. godine. Tako je sve objašnjeno. Od trenutka t=0, ja i moji smo bezbedni (mislim da „moji“ znači „svi“). Još ne shvatam šta ovo sve znači, ali naslućujem. Pošto naslućujem, sve će to biti istina. Između ostalog:

*informaciji iz „kosmičkog jajeta“ adresat je čovek

*misao je neuništiva²¹

*vreme ne postoji²²

*sve je moguće, postoji koren iz minus 1, postoji vremeplov: mi smo u njemu sada²³

*materija se obnavlja i stvara iz misli²⁴

Frojd je znao da umetnici znaju mnogo o čoveku i njegovojoj nutrini, o kojoj je on s mukom saznavao. Mislim da su umetnička dela pokušaji Tvorca da stvari svoj Svet, Tvorca u čoveku. Inspiracija je možda energetsko nadahnuće (volja) Tvorca, a talenat esencija Tvorca u tragovima. To dvoje je čoveku neshvatljivo (neobjašnjivo), to pokazuje koliko je čovek daleko od shvatanja samog sebe tj. shvatanja suštine Sveta, što je isto.

²⁰ Vi i ja smo Tvorci svog Sveta, ponekad i Gospodari, ali Svet znamo samo kao pojavu (fenomen). Zadali smo svojim istraživačima i naučnicima da ga istražuju, ali ni u Cernu ni u kosmosu nećemo saznati suštinu. Naći će oni i da se prostor uvija beskrajno u crnim rupama, i objašnjenje prenosa sile gravitacije, i teoriju svega preko stringova i da Plankova masa uz pomoć kvantne fizike spašava svet od singulariteta, ali sve su to samo manifestacije i fenomeni. Ja imam veću ambiciju: da spoznam tu suštinu, promisao ili Šopehauerovu „volju“, a to se po mom iskustvu saznaće u samom sebi (Upoznaj samog sebe).

²¹ Šta drugo znači „večnaja pamjat“? Ono što ja zamišljjam kao tu misao (promisao) je najsličnije onome što je Stanislav Lem napisao u *Solarisu* o „razumnom“ okeanu; zamišljjam je kao hidru sa mnogo pruženih pipaka na čijim se krajevima opredmećuje u svakome od nas, jedan rod smo. Zato sam i rekao da smo vi i ja poslali naučnike, jer je to sve naše, mi smo jedno. Svet je ipak ustrojen ovako, jer drugačije ne možemo da postojimo.

²² Osim u našem Svetu, za koji jedino znamo; i u drugim Svetovima za koje ne znamo. Tamo gde se nalazi promisao nema vremena. Opet Stanislav Lem. U knjizi *Summa Tehnologiae* iz osamdesetih godina on opisuje budući fantomski automat za zabavu ljudi, u kome, ako je dobro napravljen, čovek ne može da otkrije da je sve to varka i da je priključen na aparaturu. Već se obistinjuje to njegovo predviđanje, ali ja mislim da je i ovaj život i ovaj Svet jedan takav „aparat“. On je dobro „napravljen“ i ne može se razbiti iluzija koju on stvara. Zato ne očekujte ni od mene da to uradim, sve što mogu je da ispričam viziju koju sam o tome imao (sad ne osećam da je to baš tako), o kojoj će prva čitati moja bratanica.

²³ U jednom trenutku imao sam osećanje da sam spoznao iracionalno i da potpuno razumem koren iz minus 1. Brat me obavestio da je o tome čitao negde nešto, ja sada ne razumem iracionalno, ali ostao je osećaj trijumfa, kao iza ranije pomenutih pojava u snu.

²⁴ O tome kako sam uveravan u to dao sam podrobno objašnjenje u „Nirvani“.

Kad sam se vratio u U., našao sam izmenjen svet. Sada je udešen prema meni i to je posledica poslednje istrage (koja se i dalje automatski vodi).

Navikavam se na taj novi svet, a to je lako, jer ovde važi:
Ne žuriti, sve je moguće ako ne žuriš, i ja ne žurim. Ako baš moraš da žuriš, u nejasnim situacijama, poslušaj svoja osećanja.

O PRETERIVANJU 2

(Pojave u euforiji od 22. do 31. avgusta 2016. godine)

22. avgust 2016.

Putujemo u Bar, zabrinuti kako ćemo, zbog obrušenog tunela kod Koločrata, prelaziti sa teškim stvarima u autobuse i nazad u voz, u Bijelom Polju. U Koločratu nema perona pa je za nas tu sići ili popeti se nemoguća misija. Ali je žena navalila da se putuje i na Suncu ugreju reumatične kosti i otkloni moja depresija.

Oko Prijepolja, konduktor se uzvrteo i dobacuje nam (mi?): „99% posto idemo kroz tunel“. Tako i bude, naš voz prvi prolazi kroz tunel, mesec dana od obrušavanja, nema presedanja.

Ono što nam je prethodnih godina bila dosadna i duga vožnja pretvara se u pravo zadovoljstvo sporog putovanja.

20 i neki avgust 2016.

Samo što sam se požalio da mi je morska voda hladna, naročito u visini srca ali sa leđne strane (grbina) i pošto sam pomenuo da ćemo sa decom ići na bazen u U., gde je voda hladnija nego na moru, brat će: „Nenad i Luka koriste majice koje im drže toplotu u vodi pa ću i tibi doneti jednu, veću.“ Kasnije mu u šali kažem: „Znači imaće majicu sa grejanjem“. Preterao sam pa se brat ljutne i objašnjava mi da majice nemaju grejanje nego su napravljene od specijalnog materijala.

29. avgust 2016.

Povratak u Užice, u kupeu prvog razreda, udobnom i čistom, neće tražiti doplatu iako su naše karte drugog razreda. Ima i vagon restoran za pušenje, u WC-u topla voda za pranje ruku, sve neuobičajeno za našu mrljavu železnicu.

U Bijelom Polju, sa ocem ulazi u kupe Anastasija, osam i po godina (četiri dana mlađa od naše), drugi razred, duge kose, sve kao i naša i još imenjakinja. Kaže Zagi: „Vi pojma nemate koliko je meni zadovoljstvo da pričam sa Vama! Vi mene oduševljavate“. Na svaki Zagin kompliment kaže: „Hvala.“ Njen otac nam diže teški kofer s poda na nosač u kupeu i iznosi iz voza na stanici u Užicu.

30. avgust 2016.

Kod Ćureta, Ćure, Pešo i ja pijemo kafu. Nisam ih video od jeseni jer sam bio u depresiji. Povede se razgovor o leukemiji, Ćure kaže da je čuo od poznanika da se jedan čovek izlečio tako što je boravio u Smiljanica zakosu (tzv. Dolini

Iudaka) na Zlatiboru, po savetu nekog profesora doktora iz Bgd-a. Navodno je tu naročito susretanje vazdušnih struja koje povoljno deluju na tu bolest. Ćure zovne tog poznanika, porazgovaram s njim i on mi obeća da će izlečenog pitati o tačnoj šifri i o ostalim podrobnostima i javiti mi. Pešo pomene baro komoru u kojoj se lečio kiseonikom, od dijabetesa. Čekam na poziv.

Utom zove neka gospođa iz moje kablovske, iz Beograda. Nudi da mi, kad već imam njihov internet i digitalnu tv, prebac i fiksni telefon kod njih. Prva godina 1 din mesečno, druga godina 390 din, (sada plaćamo 1800 din). Sve će oni da završe, dobija se i telefonski aparat kao poklon; pristanem.

30. avgust 2016.
(malo kasnije)

Ljupkova Nada se vratila iz G. sa decom i kaže: „Ne možemo da poznamo deda D., vozio nas u P. Kad smo hteli, vozio nas na bazen, smeje se i igra sa decom, koju ranije nije mogao da gleda (mi znamo da, kad dođemo, samo guta bromazepame), namćor se sasvim preporodio“.

31. avgust 2016.

Računam koliko će me koštati taksi do bolnice, gde mi mere šećer u krvi, tri puta u toku ovog dana, to je cca 3x300 din, 900 dinara. Kažu mi da idem lokalnim prevozom, autobus ili divlji taxi. Odem autobusom, pripremim 60 din, koliko je uvek koštalo, konduktorka kaže 30! Vratim se divljim taxijem, kaže 30 din! Ko je ikad čuo da je nešto duplo pojevtinilo?!

Na trećem merenju oko 18h, pitam sestru kada će biti rezultat, kada Vam treba, sutra, biće danas, dođite za pola sata, vi radite do 19h (tako sam pročitao na vratima), ne, radimo do 20h, ako treba radićemo i treću smenu! Izađem na pivo da sačekam rezultat, ne vidim nigde obaveštenje „radno vreme od 7 do 19h“ koje sam video jutros.

Računam da to što ne moram sutra da dolazim po rezultat meni vredi duplo više od tih 60 din koje bih sutra platio, vraćam se taksijem do kuće i plaćam 120 din.

31. avgust 2016.
(na samom kraju dana)

Duško mi javlja, baš sad kad zaršavam ovaj uradak, da mi je nabavio majicu za grejanje u vodi, hoću reći:

Njegova grud
Greje mi stud

PLAŽA

Gledam sliku koju je brat izabrao da mu je poklonim; morska plaža u kontrasvetlu popodneva (Pržno valjda). U maloj figuri u zadnjem planu mali unuk je prepoznao moga brata, naravno i ja sam to video čim sam sliku naslikao. To je on, za sva vremena. Oseća se i jara nad peskom na levoj strani, prema obali; kroz jaru se naziru figure opružene da bi upile Sunčeve zrake.

Na toj slici uvek me privuče ljeskanje talasa. Najobičniji kratki potezi belom kredom dočaravaju svetlucanje vode pod Suncem, ako malo duže zadržim pogled na tom delu slike osećam kako mi trnje uspomena (na Suhu Puntu, šibenski zaliv, Bar i plovidbu čamcem) ranjava srce; to je najlepše što sam doživeo, a ko zna da li će se toga setiti još dovoljno puta.

Zaista nije važno što sam tu sliku preslikao sa tuđeg platna, sve su slike odavno naslikane, i da li bih drugačije nego slučajno naslikao brata i ovu atmosferu; sigurno ne bih.

Saznajem sada da još više volim svetlucanje talasa nego njihovo plavetnilo. Kako to, kad najviše volim plavu boju Jadrana, a ovde kada se more ljeska preovlađuje siva boja.

To je zato što se sećam koacervatnih kapljica iz kojih sam nastao, Sunce je tada palilo iskre života, svetlucanje talasa me ubadajući strelice u moje oči podseća na to. Vidiš, brate, kako je moguće sećati se prethodnog života.

Da li plačem sada zato što sam ovo lepo napisao ili zato što je sve ovo prošlost?²⁵

²⁵

Primedba

Primedba (Duško i ostali): Šta mi vredi što će ponovo živeti kad neće znati da sam to ja?

Ja: Kako nećeš znati da si to ti? Kako sad znaš da si to ti, zar ti nije dovoljno što sada znaš da si to ti? (Generalno svi smo mi jedno Ja, ne mogu da se setim latinske „jedan rod smo“). Najdraže ti je ovo sada, „prošli životi“ uopšte nisu važni.

Nije mi ovo dovoljno pa dajem i

Napomenu:

Kada se tako gledaju stvari, uopšte nema razlike ako je prepostavka o reinkarnaciji netačna; rezultat je isti. U čemu je razlika? Samo u veri u reinkarnaciju.

Napomena napomeni:

Kada bi znao da reinkarnacija postoji i sećao se, srušio bi iluziju života, pa šta bismo onda?

POSMATRAČ

Još sam bio na bolovanju, ali već sam se vratio iz Beograda; u „plus“ fazi, raspoložen za susrete sa ljudima.

U poseti kod N. moja žena srećna što smo u društvu, dosta joj je muke sa mnom.

U jednom trenutku napustim dnevni boravak i odem da potražim ženu i domaćicu; kada sam u „plus“ fazi volim da se šalim i to mi polazi za rukom; čudo kako ljudi čitaju s lica unutrašnje raspoloženje.

Zateknem ih obe u prolazu izmedju kuhinje i hodnika, domaćica je sedela a moja žena stajala naslonjena na zid. Pridružim im se i stanem do žene. Posle neke moje šale, domaćica smejući se pruža ruku i hvata me za jaknu (to je njen običaj pokazivanja prijateljstva i raspoloženja). Moja žena laktom pritiska prekidač svetla koji se našao tu, kvant tame prekriva nas za tren i poništava ono što se dogodilo, svetlo opet gori i otkriva kako domaćica hitro povlači ruku sa mene, u trzaju iznenađenja.

Ništa se nije dogodilo osim za posmatrača, koji je raščlanio vreme, jer nije živeo ni trenutak ranije ni trenutak kasnije, nego sada.

TAM

Po povratku u U., tokom šetnji padalo mi je na pamet da postoji neka „zajednica“ umrlih, a kako sam zakleti ateista i skeptik, tražio sam drugo objašnjenje od onoga koji daje religija. Umrli žive u sećanju živih koji su ih poznavali; izgleda da ih ovo sećanje održava, pa čak mogu i da komuniciraju sa živima.

Ovo razmišljanje shvatao sam kao zabavu i podsmevajući se sebi, rešio sam da pokušam komunikaciju u drugom smeru. Jasno mi je bilo odmah da bi se tom komunikacijom, ako uspe, razbila „iluzija“ života.

Otac je igrao šah, ako ova komunikacija uspe ja bih bio pobednik, pa sam namerio da mu poručim: Mat! Ali sam odmah to promenio u Šah!, kako bih mu omogućio da odgovori.

Sve u šali, gospodinu LJ. koji je penzioner i pun duha i kome sam zahvalan za dosta smeđa prilikom napetih nastavničkih sednica u školi u kojoj smo nekada zajedno radili, predložio sam da kad ode na onaj svet nađe oca i prenese mu moju poruku. Na primedbu da će otac njemu dati mat, rekao sam mu da je to naša partija. I dalje viđam gospodina LJ. Ne da se, iako je pri kraju.

Bivajući nestrpljiv, posle nekog vremena odbacio sam to besmisleno slanje poruke, to je ionako bila šala. Naravno da otac zna šta mu poručujem, a ja treba da otkrijem da li on odgovara.

Dok sam hodao ulicom pored fabrike tekstila, osetim da ću uskoro dobiti odgovor. Bilo je sunčano, išao sam ka glavnoj ulici i znao da je odgovor blizu.

Primetim u ulici, levo od mene, parkiran neki stari raspali kamion. U prolazu pored njega pročitam na prednjem njegovom delu, u tri zatvorena kruga, oznaku TAM.

SUSRET

Već sam u U., ali još u „plusu“, posle boravka u Institutu. Ponovo pogledom obuhvatam mnogo više nego ranije; opet zapažam skrivenе pokrete i migove ljudi, koji otkrivaju istinu o njima.

Vraćam se s posla po sunčanom danu, silazim Ulicom 7. jula i pre nego što ću preći prvu poprečnu, vidim K. kako ide prema meni. Zapravo ne, ona hoće da skrene desno, ali jedna noga joj je već na kolovozu prema meni, žurim da pređem ulicu i vratim je na trotoar. Rukujemo se i posle nekoliko reči hoće da nastavi desno ali levom rukom zapinje za moju levu ruku. Nežno pokušavam da joj dodirnem šaku i rastajemo se.

Tek kasnije sve ovo rasčlanjujem i radujem se što je objašnjenje samo jedno, radujem se što sam sve razumeo ali to me uznemirava. Posle nekoliko dana hoću da se oslobođim te uznemirenosti i da proverim svoja zapažanja; u svom bezobzirnom htenju posećujem K. u njenoj kancelariji.

Ona je kao uvek susretljiva (takva je naročito otkako je saznala da slikam). Pijem kafu i govorim joj; suočena sa mojim pedantnim objašnjenjem brani se zbumjeno; iako to vidim, nastavljam, tobоže da razbijem svoje iluzije. Hvalim se svojom sposobnošću „čitanja“ ljudi i odlazim postiđen i umiren, sa gorkim ukusom u ustima.

VAGON RESTORAN

Danas je u G. sahranjen komšija D., otac i muž, u najboljim godinama, likom me je podsećao na frontmena Crvene jabuke Dražena Žerića.

Žena ga dugo tražila i dozivala oko kuće i najzad ga našla u štali. Popeo se bio na stolicu pa se vezao oko vrata za gredu, da ne bi pao. Ona je znala da će mu se nešto desiti jer mu se i otac svojevremeno obesio. Čudo kako se u ruralnim oblastima u ovakvim slučajevima ne dešavaju nikakve greške; zemljodelci, naviknuti na teške rade i ljutu rakiju imaju žuljevitu i sigurnu ruku.

Dočim je u gradu druga situacija; uzmimo hipotetički jednog gradskog tunjavka kome je fizička aktivnost kratka šetnja. Gradski čovek je pred mnogim iskušenjima, zbog zaludnih razgovora, televizije, kompjutera, koja ga čine neefikasnim. Iako istini za volju ima i ovde primera, ne treba generalizovati stvari; pre neki dan se jedna žena bacila sa petnaestog sprata. Sa istog sprata, iste zgrade, pre nekoliko godina, skočio je moj kolega iz Epsa. Samo su mu, za tih petnaest spratova, spale cipele.

Taj gradski trapavko, kad bi se rešio da skonča svoj tunjavi život, počeo bi sa sobom da nosi parče konopa od cca 2 metra, čekajući povoljnu priliku; da bi mu konop stao u džep morao bi da bude dovoljno tanak što bi se na kraju pokazalo odlučujućim za još jedan nauspeh; kad bi našao dovoljno pusto mesto u povećem gradu, kao npr. šumicu iznad plaže a u šumici rešetkasti stub dalekovoda sa zgodnim nagibom terena, zastao bi. Umesto da bude zadovoljan tim nalazom, on bi primetio da je stub korodirao u velikoj meri. Kad bi počeo da se približava konačnom startnom položaju, odjednom bi tankoćutnom preduzetniku konop bio suviše tanak. Kao, takav bi mu se usekao u vrat i ostavio trag, kako bi među ljudi takav ako mu naum ne uspe, ili se konop prekine i on padne, mogao bi da se povredi, i setera, i setera, nikad kraja izvoljevanju.

A sada, nešto sasvim drugačije: o vagon restoranu.

Od kako je zabranjeno pušenje u vozovima, vagon restoran je jedina oaza za pušače. U sezoni putovanja, u ovom restoranu dim samodestrukcije može da se seče nožem. Ali ako je u vozu hladno ovde je toplo, a ako je vruće ovde je hladovina. Obično rade dva šankera, od kojih je najmanje jedan šeret, najmanje jedan pušač, najmanje jedan zabavljač precvalih devojaka; ovde nema nepušača pa se razgovori vode bez osećaja krivice zbog zagađenja sredine. Svako piće je razlog da se zapali cigareta, svi posetioci se dobro osećaju kao saučesnici u zabranjenoj stvari, jer ustvari pušenje nije zvanično dozvoljeno. To će vam šanker objasniti pružajući vam posudu sa vodom, za pepeo i pikavce: „mi se pravimo da ne vidimo“. Ali neće vam reći da zarađuje na vama dovoljno da daje i kondukterima i policajcima besplatno piće, oni su navikli na šurovanje u nepodopštinama.

Kada je vedro, Sunce šara po restoranu kroz musave prozore, a dok prolazimo pored jezera Potpeć, pored Lima, Tare ili Morače, moja euforija dobija realnu podlogu. Već sam toliko puta iskusio da se kad sam „dobro raspoložen“ ljudi skupljaju oko mene kao muve na govno, blesavo se smeše i spremni su na bilo kakav razgovor. Meni to odgovara, kao što mi odgovara i da budem sam.

Tako se desi susret sa profesionalnim roniocem u Vojsci, Stojanovim. Živi u Beogradu, a dok radi stacioniran je u Vranjini. Kad sam čuo da roni, postane mi interesantan. U razgovoru pomenem mu ronjenje u „apnei“, on se mnogo obraduje jer odavno nije čuo tu reč; novi ronioci sa kojima radi je ne znaju. Pita me odmah „a šta je šnorkel“, kažem „njuškica“, on se oduševi, a ja mu ispričam o mom interesovanju za ronjenje, o tome da odavno imam knjigu o ronjenju Stracimira Gošovića (sa tablicama), on me pita imam li zdrave zube, hoće da me zove da ronim sa njim, ali nisam imao. Od tada me zove „Ćale“ i počinje da mi se javlja telefonom kad god putuje pored U. U poslednje vreme je proredio pozive jer sam ga u međuvremenu pitao da mi nabavi polovnu ronilačku jaknu, sa oznakama, kakvu on nosi.

Opet, drugom prilikom, sretnem u vozu Iliju Vukovića, koji mi kaže da objavljuje pesme, slika, a inače je pravnik u rezervatu „Skadarsko jezero“. Meni se čini da i ja slikam i pišem pesme, pa mi bude zanimljivo da razgovaram sa njim, sve misleći kako mi može pomoći da saznam koliko vrede moje pesme koje sam netom objavio. Bilo je poratno vreme pa pričamo o ratovanju na Balkanu. Slaže se sa mnom da su novostvorenici jezici u stvari jedan jezik i da je od jezika, reči i rečenica ovde sve i počelo. Ja mu objašnjavam usud malih razlika i da se rođena braća najviše zakrve, on me gleda širom otvorenih očiju. Pred Barom, kaže mi: „Vraćam se sa sahrane strica koga je ubio rođeni brat“.

Posle nekoliko dana posetim ga u njegovojoj straćari, na potoku između Bara i Sušnja, sa njim je Ana Tasić, i ona objavljuje knjige, razmenjujemo ih.

Već pada veče, Ana priča da je neki dan bila u svom rodnom mestu, selu D. na Dravi. Išla je na sahranu stricu, starijem zemljodelcu, koji se obesio. Ukažem joj na to koliko su težaci pouzdani u takvim poduzećima, nije to neka uteha, ali pouzdanost je lepa karakterna osobina i ovo je pohvala njenom stricu.

Već je pao mrak i ja se pozdravljam sa njima; kao višnja na vrhu torte, za kraj divnog dana, čujem sebe kako im kažem: „I ja sam pokušao da se obesim“.

O PRETERIVANJU 3

Dragi Duško,

Opet stara priča, koju sam ti pričao već dva puta.

Malo pre mi je bio Stojana, koga računam za konzula užičke Gimnazije, za generaciju šezdesete. Pokušavao sam da nađem email koji sam mu poslao neki dan, a zaboravio atačment za San, a on došao da vidi zašto ne može da ga otvori. Naišao slučajno, pošao u Jakšićevu pa me sreo kad sam se taman vratio od Ćureta, sedeo je pred mojim kompjuterom i kaže mi, tražio si Danas sa danom zakašnjenja, pa stare novine mogu da se nađu u magacinu preko puta železničke stanice. Kako znaš da sam tražio, pa sad sam pročitao u nekom tvom pismu da se žališ nekome, tačno, pisao sam uredniku Betona da se Danas slabo prodaje, pa prodavci juče nisu mogli da se sete nijednog kupca, od koga bih otkupio list za Brana Nikolića, jer mi je izašla priča (sve to morao je Stojana da pročita u deliću vremena dok sam tražio njegovo pismo da prikačim atačment).

Baš kao što sam ti ranije pričao, ovaj redovni, svakodnevni poredak oko mene trudi se da mi ispuni želju, da odgovori na pitanje, da kaže ono što želim da čujem. Ali uvek sa greškom, sa latencijom, polovično i neefikasno. Dakle uzaludno.

Ono mi javlja gde da nađem novine, koje sam juče tražio, sad mi to ne treba! Prilikom rastanka sa Stojanom, *Ono* mi kroz njegova usta kaže da ne očekujem mnogo od konzula (zato sam i poslao njemu uradke da ih razveje po generaciji), jer je svojevremeno otvorio Fejsbuk koji uopšte ne koristi ali mu stiže gomila treš pošte, i sad ne zna da se snađe u šumi adresa.

Malo pre toga bio sam kod Ćureta, Neno Kurepa se setio gde može da se nađe prsten za kompas, kod nekog Preša (nije Pešo). Tu nailazi i Rade Nikodijević, arhitekta, koji živi na Novom Zelandu, ispostavlja se da poznaje moga mladog druga, koga sam sa članovima komisije primio u Eps svojevremeno. Posle našeg bombardovanja Bosne 1994. (meni je dao drveni sanduk od municije u koji sam smestio sinkler računar), otišao je u Oukland, Rade kaže da mu je to drug i da je dobro prosperirao i da se bavi inovacijama. Dam Radetu moju email adresu. (Rade mi je poznat lik, zna i nas i Čaleta).

Sve ovo vreme, koje počinje možda sa tvojom famoznom majicom za vodu i traje još uvek, ljudi me gledaju i pozdravljaju kao da smo u selu, svako se trudi da progovori poneku sa mnom, što lako postižem. Mozak mi je prebačen u turbo mod. Ove nedelje čuvam decu u prvoj smeni, sa uživanjem. Ustajem u 5, u 7 popijem kafu u kafani preko puta Sandrine zgrade (prva sam im mušterija), prilikom tog pijenja sam dobro raspoložen, mozak radi na više kanala, šta ću da napišem, šta ću da uradim itd, itd. (Sećaš se da sam se bažadario sa kafom i cigarom?)

Urednik mi je rekao da će da okači *San* na sajt Betona. Žika odlično radi portrete sa olovkom 2B, uradio je moj i Sandrin, čekam da mi pošalje.

Danas dok sam čuvaо decu, Anja je videla moje flešove i kaže, ti si deda imao i jedan crveni. Kako se sećaš, da ga nisi ti uzela; jesam, pa gde ti je, u torbi, idi donesi, vraća se, nije u torbi, pa gde je, u jednoj kutiji u igračkama, idi nađi, dok ne nađeš nećeš u školu, ode i doneše mi, ti ćeš biti slikarka lopovka, ona čuti. Daću joj sav pribor za slikanje pod uslovom da u muzičkoj školi zameni flautu gitarom (flauta košta 30 hiljada a gitaru imamo).

Pre ovoga, pre nekoliko dana, u G., odem kod Zagine snaje Nade, ostali nisu tu, ona ima 63 godine, stub je kuće, ne izlazi iz štale, svi sposobni u toj kući su zaposleni i ništa joj ne pomažu, sve je na njoj. Na jutarnjem Suncu iznenadim se koliko njeno lice nema bora, samo naznake oko krajeva očiju i ten joj je devojački. Znam da u mojoj euforiji izgledam mnogo bolje nego inače (Zaga mora da objašnjava komšinici da mi se nije ništa desilo, nego da sam obrijan ili okupan ili..., jer i ona to vidi i zna), ali kakve veze to ima sa njom (Nadom)? Da li se nešto menja u mom sistemu za gledanje i opažanje i čemu to služi?

Juče, kod Ćureta, prisutni Neno Kurepa, Rade Nikodijević i Mire Piščević. Pre otprilike dva sata, sreо sam Pisca na ulici, tražio sam privezak za fleš od 16 giga namenjen unucima, kako ga ne bi izgubili, a kroz Piščeva usta progovara *Ono*:

U biblioteci zadržavaju novine do kraja nedelje, pa ču kad svratim da pročitam šta su ti objavili u prošli utorak. *Ono* mi ukazuje da Branu Nikoliću, kome sam uzaludno tražio Danas neki dan, to javim, ali ja o tome već ne berem brigu.

Primećujem neku posebnu živost kuda god prolazim, kao da svi ti ljudi učestvuju u predstavi namenjenoj meni, a oni vide samo starca koji sporo korača. Poneko od njih, koji su samo epizodisti u toj predstavi, iskoči na „rampu“ i kaže po neku rečenicu, često namenjenu meni. Ranije sam već pisao o tome, opet sam glavni junak u mom svetu, a ostali su svi zajedno, a i ja nekako sa njima. Skoro sam siguran da i ova blagonaklonost urednika *Betona* može nestati, samo kad siđem sa Euforije. Činjenica je da mi se čini da lako i dobro (?) pišem, ali do kada?

U priči „Euforija“ naveo sam da sam u tom stanju vrlo nespretan u praktičnim stvarima. Tako sam danas kod Kineza, gde sam našao praktične priveske za dečji fleš, izgubio naočare za sunce, a pre samo minut, dok sam vadio fleš iz pakovanja, posekao sam se malo skalpelom.

Ovo „ispunjavanje želja“ neodoljivo me podseća na *Solaris*, Stanislava Lema. Okean na Solarisu odgovara na sreću kosmonauta, ali pravi samo ljuštore bez unutrašnjeg sadržaja, pravi forme bez nutrine. Tako se i meni ispunjavaju želje iz moje Jave, ali skoro uvek sa nekom falinkom, ili je u pitanju zakašnjenje, ili se data obećanja (bez moje prisile svakako) zaboravljuju, ili se radi o promašajima suštine mojih želja. Ovo o čemu ti pišem je mnogo manje nego što doživljavam, jer mnoge slučajnosti zaboravim pre nego ih zapišem. Sve to

iščili kad odem ka minusu. Tako je bilo i sa zbirkom *San*, dok sam je pisao i izdavao sve je išlo kao po loju, a posle toga zatišje od pet godina.

Dok sada mislim o takvom prijateljskom „ugađanju“ koje primećujem svuda oko sebe, pomislijam kako lutak uvek govori ono što trbuhozborac želi da čuje. Ali sposobnosti lutke ne mogu nikako nadmašiti umešnost njenog trbuhozborca. Inače bismo upali u neki apokrifni religiozni mit.

I druga knjiga Stanislava Lema, *Summa Technologiae* tiče se mene i mojih „doživljaja“, ali na savim drugi način. On piše o „automatima“ života, danas se kaže virtuelna stvarnost ili već kako. On dokazuje da savršeni „automat“, to znači uređaj koji se veže na čoveka na svim potrebnim mestima, ne može biti provaljen. To ja nazivam „tajnom života“, to je iluzija koja ne može da se provali. A radi se o misli i materiji (energiji), koje se kao klatno prožimaju i ljljaju, što proizilazi iz sata marke Pulsar, koji sam dobio od tebe, kad sam prestao biti Citizen. Ako na kraju (neke) knjige navedem literaturu, biće to ove dve knjige i Frojdova *Nelagodnost u kulturi*.

Danas, 29. septembra 2016. godine, bio sam u prvoj smeni (čuvanje unuka), pa sam oko 12h otišao u grad da kupim naočare za sunce, koje sam juče izgubio, i da kupim za decu fleš od 32 giga, onaj prekjuče kupljen od 16 giga nije bio dovoljan za sve kućne filmove koje sam snimao godinama. Kad se vratim kod dece („S“ soliter), zateknem email od urednika *Betona*; okačili su tamo moju knjigu *San*. Otvoram sajt kad tamo moja slika, nazvana „Obala“, iznad mojeg imena i *Sna* u pdf-u. Ova slika, urađena pre dosta godina, rađena je skoro do cepanja papira, prezasićena prahom pastela, bila duže vreme u bloku, kad sam je posle nekoliko meseci slučajno video, svidela mi se te je uramim, i pored toga što sam je nazvao „nafrakana usedelica“. Nju i još dve slike poslao sam svojevremeno uredniku, da ga razonodim. A evo slike u književnom časopisu, pokazao sam je i unucima i njihoj babi, koji su znači živi svedoci da je bila na sajtu. Kad dođem kući, slike nema na sajtu, samo knjiga. Zašto je uopšte bila objavljena? Iz kojih je razloga skinuta, mogu samo da nagađam: ili je sam urednik video da je preterao kad je objavio na književnom propagandnom sajtu ili ga je njegov kolega na to naterao. Ili je to jedna od misterija beskrajnog interneta. Tu je negde moja obala, čak i beskrajni okean mora da je ima.

Nastaviće se (znam da hoće)

Post Scriptum

Kada sam pronašao ovaj tekst, ponovo zakratko, osećam da liju suze od sreće i žaljenja, niz tu groznu grimasu zgužvanu užasom nad provalijom proteklog vremena. Dugo vremena skamenjena maska dozvoljava sada da je oblikuju potisnuta osećanja ali sva odjednom izviru, groteskna igra mišića lica kratko traje, zatim se sabiram, izranjam u sadašnjost i ponovo vidim kako se vije moja perjanica: kako je lep moj Svet!

Decembar 2016.